

ମୟୁର ରାୟ

ଅଣ୍ଟିକ

୫

୧୨

୫

୧୨

ଗୁରୁଦାସ ଚଟୋପାଧ୍ୟାୟ ଏଣ୍ଡ ସନ୍
୨୦୩୧୧୧, କର୍ଣ୍ଣୁଆଲିସ ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକାତା

রচনা-কাল

২৭শে অক্টোবর—১৭ই নভেম্বর

১৯৩৮

৩০, কর্ণওয়ালিস স্ট্রিট, ফ্ল্যাট আট, কলিকাতা।

B1281

বারো আনা

গুরুদাস চট্টোপাধ্যায় এণ্ড সন্সের পক্ষে ভারতবর্ধ প্রিণ্টিং ওয়ার্কস্ হইতে

শ্রীগোবিন্দপুর ভট্টাচার্য দ্বারা মুদ্রিত ও প্রকাশিত

২০৩১১, কর্ণওয়ালিস স্ট্রিট, কলিকাতা।

କଲ୍ୟାଣୀୟା ଉସାରାଣୀ ଦନ୍ତଗୁଡ଼ା
ପରମାତ୍ମୀୟ ଭୂପେନ୍ଦ୍ରମୋହନ ଦନ୍ତଗୁଡ଼ା
ଶ୍ରୀକରକମଳେୟ

ଅନ୍ଧାର ରାୟ
୩-୧୨-୦୮

ক্যালকাটা আর্ট প্লেয়ার্স কর্তৃক

কলিকাতা

ফাষ্ট് এম্পায়ারে

মন্মথ রায়ের

ক্রপকথা।

উদ্বোধন

৩০ ডিসেম্বর, ১৯৩৮

সন্ধ্যা ৬:০০টা

প্রযোজক

নধু বোস

স্বরশিল্পী

তিমিরবরণ

নৃত্যরচয়িত্রী

সাধনা বোস

শিল্পপরিচালক

গীতা ঘোষ

সঙ্গীত রচয়িতা

অজয় ভট্টাচার্য

মঞ্চাধ্যক্ষ

হেমন্ত গুপ্ত

দৃশ্যপটশিল্পী

সুধাংশু চৌধুরী

পরিচ্ছন্দ পরিকল্পনা

সাধনা বোস

ক্রপসজ্জা কর

শ্রাবণ ও হানিদ

কুশীলবগণ

রাজকন্তা	সাধনা বোস
সোনা	রিণা সেন
কৃপা	মধু বোস
হন্ত	বোকেন চট্টো
দন্ত	সুশান্ত মজুমদার
হসন্ত	বিহুতি গান্দুলী
দৈত্য (অভিশপ্ত যক্ষ)	অইন্দ্র চৌধুরী
কবন্ধ	কালী ঘোষ
মুক্তা	শেফালী দে
রাজপুত্র	প্রাতিকুমার মজুমদার

লেখকের কথা

আমাদের কল্লোকে যে রাজকুমাৰ বন্দিনী ছিল শ্রীযুক্ত
সাধনা বোস ও শ্রীযুক্ত মধু বোসের আগহে তাকে মুক্তি
দিতেই আমাকে লিখতে হল এই ক্লপকথা ।

মধুবোসের প্রযোজনায় সাধনাবোসের অভিনয় ও
নৃত্যলীলায় অঙ্গীকৃত চৌধুরীর নাট-নৈপুণ্যে তিমিরবরণের
স্বর মাধুর্যে অজয় ভট্টাচার্যের গীতগালায় আমার ক্লপকথার
অক্লপরতন যে অপক্লপ ক্লপলাভ করেছে সেই ক্লপ-রতন
আমার জীবনের এক পরম সম্পদ হ'য়ে রহিল ।

অন্তর্থ রায়

৪ঠা ডিসেম্বর, ১৯৭৮

৩০, কণ্ঠওয়ালিম ট্রাইট,

কলিকাতা।

—ଆନନ୍ଦବାଜାର ପତ୍ରିକା, କଲିକାତା—୧୩ଇ ଅପ୍ରହାୟଥ, ମଙ୍ଗଳବାର—

ମନ୍ମଥ ମନମତ ଲିଖିଲ ଯେ କଥା
ଚିରନବ ସେ କାହିନୀ ସେ ଯେ ରୂପକଥା

ଅଜ୍ୟେ “ଅଜ୍ୟ” ପିକ—ବନ-ବୀଥିକାର,
“ରୂପକଥା”—ଗାନ ଗାୟ, କବି-ଗୀତିକାର ।

ସାଧନା ବୋସେର କଥା-ନୃତ୍ୟର ଛନ୍ଦେ,
ଲୀଲାୟିତ ତମୁ-ମନ ରୂପ-ରସ-ଗନ୍ଧେ ।

ଅହୀନ୍ଦ—ଯେନ ସେ ଇନ୍ଦ୍ର, ନଟ-ଅଲକାୟ,
ଆପନ ପ୍ରତିଭାଲୋକେ ଆଜିଓ ଝଲକାୟ ।

ପ୍ରୟୋଜନା ମଧୁ ବୋସ—ଚିର-ମଧୁମୟ,
ମଧୁର ମାଧୁରୀ ମନ ଯେନ କରେ ଜୟ ।
ସୁରେର ସାଯରେ ଦୋଲେ ଅରୂପ-ରତନ,
ବୀଣାୟ ବାଧିଲ ତାରେ “ତିମିରବରଣ” !

ମାଯାବୀ ସେ ଗୀତା ଘୋଷ—ଗୀତାର ଗୀତାଲୀ,
ସୁରେ ନୟ, ଗାନେ ନୟ—ଆଲୋର ଦୀପାଲୀ ।

ଅଷ୍ଟଟ' ଏମ୍ପାଇର—ଓରା ଡିସେମ୍ବର, ୧୯୩୮

প্রথম অঙ্ক

প্রথম দৃশ্য

মুরপ্রান্তের দৈত্য নির্মিত পাষাণপুরী। ঐর্ষ্যের মহাসমারোহ।

স্বপ্নালোকিত অংশে শৰ্ণপালকে নির্জিতা এক রাজকন্তা।

কক্ষের রূপ-সজ্জার মধ্যে বিশেষ ক'রে চোখে পড়ে

এক রাগাল এবং এক রাখাল-প্রিয়ার আলিঙ্গন-

বন্ধ এক হৃবৃহৎ পাষাণযুক্তি। রাজ-

কন্তার অহরী ও অহরিণী রূপা

ও সোনা। রূপার হাতে

রূপার কাঠি, সোনার

হাতে সোনার

কাঠি। কপার পরিচ্ছদ

রৌপ্যবর্ণ—সোনার পরিচ্ছদ

শৰ্ণবর্ণ। উভয়েরই দাম হল্টে বর্ণ।

শেষরাত্রি। শুধু রাজকন্তা নির্জিতা

নয়, অহরী অহরিণীও ঘুমে চুপ্চে।

শিঙাখনিতে রাত্রি প্রভাত স্ফুচিত হ'ল। কিন্তু

সোনা রূপা কেউ জাগ্ল না। চোরের মত হস্ত দস্ত

হ'জন যক্ষামুচর ব্রক্ষের প্রবেশ। ব্রক্ষদের মুখে মুখোস।

କ୍ରପ-କଥା

ହସ୍ତ । (ଚାରଦିକଟା ଦେଖେ) ତୋର ହ'ଯେଛେ—ଶିଙ୍ଗା ବାଜ୍‌ଛେ
—ତାଓ ଘୁମୋଛେ !

ହ'ଜନେ ଚୋରେର ମତ କି ଖୁଜିତେ ଲାଗିଲା

ଦସ୍ତ । ତା'ହଲେ ଭୟ ନାହିଁ ।

ତୃତୀୟ ଯକ୍ଷାନୂଚର ରକ୍ଷ ହସ୍ତ . ମେଥାନେ ଏସେ
ଦ୍ଵାଡ଼ାଳ

ହସ୍ତ । ଏହି ! କି ହ'ଛେ !

ହସ୍ତ ଦସ୍ତ ଚମକେ ଉଠିଲ—ତିନଙ୍ଗନେ ଏକ:
କୋଣେ ଗିଯେ ଦ୍ଵାଡ଼ାଳ

ହସ୍ତ । ଦେଖ୍‌ଛି ହସ୍ତ ! ତୁମି—? ଦସ୍ତ ! ଏଥାନେ କି
କ'ରାହିଲେ ?

ହସ୍ତ । ବଲିସ ନି ଭାଇ...କାଉକେ ବଲିସ ନି ଭାଇ ହସ୍ତ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ ତାହ'ଲେ ଆନ୍ତ ରାଧିବେ ନା !

ଦସ୍ତ । ତୁଇ ଏସେଛିସ୍ ହସ୍ତ, ଭାଲୋଇ ହ'ଯେଛେ । ତବେ ଶୋନ—

ହସ୍ତ । ବଲ—

ଦସ୍ତ । ଦୈତ୍ୟରାଜ ସାତ-ସମୁଦ୍ର ତେରୋ ନଦୀର ଉପାର ଥେକେ
ଆର ଏକ ରାଜକଣ୍ଠା ଧରେ ଏନେଛେ ।

କ୍ଲପ-କଥା

ହସନ୍ତ । କବେ ?

ହସନ୍ତ । ଆଜ ରାତ୍ରେ ।

ହସନ୍ତ । ରାଜକଣ୍ଠା ! କୋଥାଯ ?

ହସନ୍ତ । ଏଥାନେ ମାନୁଷେର ଗନ୍ଧ ପାଛିସ ନା ?

ତିନଙ୍ଗନେଇ ମାକ ଶୁଣିବାକାଳି

ହସନ୍ତ । ହଁ !...ଖେତେ ଏସେଛିସ ?

ହସନ୍ତ ଓ ଦସନ୍ତ । ହଁ !

ହସନ୍ତ । ତାରପର ଦୈତ୍ୟରାଜ ?

ହସନ୍ତ । ସବଟା ଖେଯେ ଫେଲିବ । ହାଡ଼ଗୋଡ଼ କିଛୁ ରାଖିବ ନା ।
ବୁଝିବେ ପାଲିଯେ ଗେଛେ ।

ଦସନ୍ତ । ସୋନା କ୍ଲପା ପାହାରାଯ ଆଛେ । ଯୁମୋଛେ । ଦୋଷ
ପଡ଼ିବେ ଓଦେର ଘାଡ଼େ ।

ହସନ୍ତ । (ଗନ୍ଧ ଶୁଣିବାକାଳି) ଓରେ, ଆର ତୋ ତର ସହିଚେ ନା.....

ଦସନ୍ତ । ଆମି ମାଥାଟା.....

ହସନ୍ତ । ଚୋଥ ଦୁ'ଟୋ କିନ୍ତୁ ଆମାର !

ହସନ୍ତ । ନା—ନା—କୋନବାରଇ ଆମି ଚୋଥ ପାଇ ନା !
ଚୋଥ ଦୁ'ଟୋ ଆମାର ।

ହସନ୍ତ । ଚୋଥ ଦୁ'ଟୋ ରାଜକଣ୍ଠାର—କିନ୍ତୁ ଚାଇ ଆମି ।

କ୍ରପ-କଥା

ଦନ୍ତ । ମାଥାଟା ଆମାର, ଆର ଚୋଥ ହବେ ତୋର ?

ହସନ୍ତ । ତୋର ଯଥନ ମାଥା—ତୋରଇ ଚୋଥ ! କିନ୍ତୁ, ଆମି
ତା ଚାଇ ନେ । ଆମି ଚାଇ ରାଜକଣ୍ଠାର ଚୋଥ ।

ହସନ୍ତ । ତୁହି ଦନ୍ତ—ହାତ ନେ ।

ଦନ୍ତ । ତୁମି ହସନ୍ତ—ହାତ ନାହିଁ କେନ ?

ହସନ୍ତ ରାଜକଣ୍ଠାର ଖୋଜେ
ଏଗିଯେ ଯାଛେ ଦେଖେ ଏହା
ହ'ଜନେ ଗିଯେ ତାକେ
ଧରେ ଫିରିଯେ ଆନଳ

ହସନ୍ତ । କୋଥାଯ ଯାଛ ? ଆଗେ ଭାଗ ଠିକ ହୋକ ।

ଦନ୍ତ । ହ୍ୟା ବାବା, ଆମି ହ'ଚିକ୍କ କାଳନେମିର ଭାପେ ! ଭାଗଟା
ଆଗେଭାଗେଇ ଚାଇ ! ଆମାର ମାଥା !

ହସନ୍ତ । (ରେଗେ) ତୋମାର ମାଥା !

ଦନ୍ତ । ଭାଲୋ ହ'ଚେ ନା ବ'ଲୁଛି ! (ଆକ୍ରମଣୋତ୍ତତ)

ହସନ୍ତ । ତବେ ରେ ! (ଆକ୍ରମଣୋତ୍ତତ)

ହସନ୍ତ । ତବେ ରେ ! (ଆକ୍ରମଣୋତ୍ତତ)

କାପା ଓ ସୋନା ଉଭୟରେ
ଜେଗେ ଉଠିଲ ; ତାରା ଚୋଥ

କୃପ-କଥା

ମେଲ୍ଲିଛେ ଦେଖତେ ପେଇସେ ତିନ
ଜନେଇ ପାଲିଯେ ଗେଲ । ରାପା
ମୃତ୍ୟେର ତାଳେ ତାଳେ ସୋନାର
କାହେ ଏମେ ଗାନେ ଗାନେ
ବ'ଲିଲ—

ଗୀତ

- ରାପା ।   ଏହି ସେ ନୟା ରାଜକଣ୍ଠା
                        ସୁମାଯ ପାଲଙ୍କେ,
(ତୋର) ସୋନାର କାଟିର ପରଶ ଦିଯେ
                        ଜାଗିଯେ ତାରେ ଦେ ।
(ଓ ତାର) ତାରାର ମତ ଚୋଥେର ତାରା ।
                        ଦେଖିବୋ ଆମି ରେ ॥
- ସୋନା ।   ନା—ନା—ନା ବୁଦ୍ଧି ସେମନ ବ'ଲିଛ ତେମନ
                        ଏ କାଜ ହବେ ନା ;
                        ଦୈତ୍ୟ ରାଜା ଜାନଲେ ପରେ ରକ୍ଷା ପାବେ ନା
- ରାପା ।   ରାଜକଣ୍ଠ ଜାନେ ନା ତୋ କତ ଭାଲବାସି,
                        ଜାନଲେ ପରେ ଘୁମେର ମାରେଇ ଆମାୟ ନିତ ଆସି ।
- ସୋନା ।   ତୋମାର ଦୁଖେ ଇଚ୍ଛେ କରେ
                        ଆମିଇ ପରି ଫଂଦି ॥

ରୂପ-କଥା

ନାଚତେ ନାଚତେ ହସ୍ତ ଦସ୍ତ ହସ୍ତ ଏବଂ ସକାନୁଚର ରକ୍ଷଗଣେର ଅବେଶ ।

ଗୀତ

ରକ୍ଷଗଣ ।

ହାଉ ମାଁଟ ଖାଉ
ମାନୁଷେର ଗଙ୍କ ପାଉ
ନିରାଶୀଯେ ଚଲେ ନା ଆର
ଆମିଷ ଫଳାର ଚାଉ ।

ରୂପ ।

ମାନୁଷେର ଗଙ୍କ ପାଉ ॥
ଗଙ୍କ ପାଓଯାଇଁ ନାର ଯେ ତୋଦେର
ମାନୁଷ ପାବି ନେ,
ଯାମନ ହ'ୟେ ଟାଦେ ହାତ
ଏକେଇ ବଲେ ରେ ॥

ତାରା ଏସେ ନିଜିତା
ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଦେଖିଲ
ଏବଂ ରୂପାର କଠେ କଠ
ମିଲିଯେ ଗାଇଲ

ରକ୍ଷଗଣ । ଏହି ଯେ ନୟା ରାଜକଣ୍ଠା ଘୁମାଯ ପାଲକେ

(ତୋର) ମୋନାର କାଠିର ପରଶ ଦିରେ ଜାଗିଯେ ତାରେ ଦେ !

(ଓ ତାର) ତାରାର ମତୋ ଚୋଥେର ତାରା ଦେଖିବୋ ମୋରା ରେ !

ରାମ-କଥା

ମୋନା । ଯା ବ'ଲେଛିସ୍ ବଲିନ୍ ନେ ଆର ଆସିବେ ଦୈତ୍ୟରାଜା ।

ଚୋପେର ଆଣ୍ଟନ ଦିଶେ ତୋଦେର କ'ରିବେ ମାଂସ ଭାଜା ॥

ଛାଯା ହଁଯେ ପାଲିଯେ ଗିଯେ ଆପନ ପରାଣ ଦୀଢା ;

ନିଲେ ଯାବି ଯମେର ବାଡ଼ୀ

ବୁଡ଼ୋ ଜୋଯାନ କୋଚା ॥

ମହମା ଯକ୍ଷର ଆଗମନୀ ବାନ୍ଧ । ରାମା ଓ ମୋନା—ଇଞ୍ଜିତେ ବ'ଲିଲ

“ପାଲାଓ”—

ଏକ ମୋନା ବାଦେ ସବାଇ ନାଚିତେ ନାଚିତେ ସରେ’ ପଡ଼ିଲ ।

ଦୈତ୍ୟେର ଆବିର୍ତ୍ତାବ—ମୋନା ନାଚିତେ ନାଚିତେ ଦୈତ୍ୟ-
ରାଜେର ମାମନେ ଏମେ ଦାଡ଼ାଳ—ଦୈତ୍ୟ ଇଞ୍ଜିତେ ତାକେ
ବ'ଲିଲ “ମୋନାର କାଠି ଛୁଇଯେ ଘୁମସ୍ତ, ରାଜକଣ୍ଠାକେ
ଜାଗାଓ” । ମୋନା ଗିଯେ ରାଜକଣ୍ଠାକେ ମୋନାର କାଠି
ଛୁଇଯେ ଜାଗାଳ । ଦୈତ୍ୟ ଦୂରେର ପଶ୍ଚାଦେଶେ ଦାଡ଼ିଯେ
ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ରିତେ ଲାଗିଲ ; ମୋନା ରାଜକଣ୍ଠାର
ଦୃଷ୍ଟିର ବାଇରେ ଗିଯେ ଦାଡ଼ାଳ

ରାଜକଣ୍ଠା । (ଜେଗେ ଉଠେ ଚାରଦିକ ଦେଖେ) ଏକି ! ଏ ତୋ
ରାଜପୁରୀ ନୟ ! ଏ ଆମି କୋଥାଯ ଏଲାମ ! ଆମି
କି ଏଥନ୍ତି ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଛି !

ଅଟହାନ୍ତ ; ମହମା ନେପଥ୍ୟ ଥେବେ ଭେସେ

କ୍ଲପ-କଥା

ଏହ ବହ କଠେର ସମ୍ମିଳିତ ଅଟ୍ଟହାନ୍ତ ।
ରାଜକଣ୍ଠା ଭୟେ ଶିଉରେ ଉଠେ ଚିଂକାର
କ'ରେ ଉଠିଲ । ଅଟ୍ଟହାନ୍ତ ଥେମେ ଗେଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । ସ୍ଵପ୍ନ ! ସ୍ଵପ୍ନ ! ଏ ଆମାର ସେଇ ଦୁଃସ୍ଵପ୍ନ !
ରାଜପୁରୀର ମନିକୋଠାଯ ନିଶ୍ଚତି ରାତେ ମାଲା ହାତେ
ବ'ସେ ଛିଲାମ ! ପଥ-ଭୋଲା ରାଜପୁତ୍ରେର ମନ-ଭୋଲାନୋ
ବୀଶି ଶୁନିବେ କାନ ପେତେ ବ'ସେ ଛିଲାମ ! ଦୁଇର ଆମାର
ଖୋଲା ଛିଲ । ରାଜପୁତ୍ର ଏଲୋ ନା । ବୀଶି ତାର ବାଜ୍ଜଳ
ନା । ଖୋଲା ଦୁଇର ଦିଯେ ଏଲୋ ଏକ ଦୈତ୍ୟ ! ହାତେର
ମୁଠୋଯ ଆମାୟ ତୁଲେ ନିଯେ—ଉ:

ଭୟେ ଶିଉରେ ଉଠେ ଚୋଥ ବୁଜିଲ ;
ଯହ ବାନ୍ଧ ବେଜେ ଉଠିଲ ।
ରାଜକଣ୍ଠା ଧୀରେ ଧୀରେ ଚୋଥ
ମେଲିତେଇ ଦେଖେ ମୟୁଥେ ଦୈତ୍ୟ ।
ରାଜକଣ୍ଠା ଭୟେ ଚିଂକାର କ'ରେ
ଦୂରେ ମରେ ଦୀଢ଼ାଳ

ସଙ୍କ । ଭୟ ପେରୋ ନା । ଭୟ ପେରୋ ନା ରାଜକଣ୍ଠା ! ସୁଗ-ସୁଗାନ୍ତ
ଆମି ତୋମାରି ପ୍ରତୀକ୍ଷା କ'ରାହି । ପୃଥିବୀର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତ

କ୍ଲପ-କଥା

ଥେକେ ତୋମାକେଇ ଖୁଜେଛି । ତୁମି ଆମାର ସୁଗ-ସୁଗାନ୍ତରେର
ସାଧନା । ଆମାକେ ତୁମି ଭୟ ପେଯୋ ନା ରାଜକଣ୍ଠା...
ରାଜକଣ୍ଠା । ଓ ! ତୁମି ତବେ ସେଇ ସଙ୍କ ? ସ୍ଵର୍ଗ ଥେକେ
ନିର୍ବାସିତ ସେଇ ସଙ୍କ ? ମରୁଭୂମିର ପାରେ ଏହି ବୁଝି
ତୋମାର ସେଇ ପୁରୀ ?

ସଙ୍କ । ଜାନୋ ଦେଖୁଛି ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ତୋମାର କଥା—ତୋମାର ଗଲ୍ଲ କେ ନା ଜାନେ ! ଆଜ
ଯେ ତା କ୍ଲପ-କଥା ! ସବାଇ ଶୁଣେଛେ । ତୋମାର ଭୟେ ଘେରେବା
ରାନ୍ତିର ବେଳାୟ ଅଭିସାରେ ବେର ହେଉଯାଇଛେ ଦିଯେଛେ ।
ତୋମାର ଭୟେ ଘେରେବା ବାତାଯନ ଧୋଲା ରେଖେ ଶୋଯ ନା ।

ସଙ୍କ । ତୋମାର ବାତାଯନ ତୋ ଧୋଲା ଛିଲ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ପଥ-ଭୋଲା ରାଜପୁତ୍ରେର ଘନ-ଭୋଲାନୋ ବାଣୀ
ଶୁନ୍ବୋ ବ'ଲେ ବାତାଯନ ଆମାର ଧୋଲା ଛିଲ ।

କ୍ଲପାର ପ୍ରବେଶ

ସଙ୍କ । (କ୍ଲପାକେ) କି ?

କ୍ଲପା । (କାନ ପେତେ ଦୂରେର କୋନ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିତେ ଚେଷ୍ଟା
କ'ରେ) ଆସିଛେ... !

ରାପ-କଥା

ସଙ୍କ । (କାନ ପେତେ ଶୁଣେ) ହଁ ! ଆସଛେ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ
କିନ୍ତୁ କତଦୂର ଆସିବେ ! କୁଧାର୍ତ୍ତ ମରୁଭୂମି...ଏଥିନି
ଗ୍ରାସ କ'ରିବେ ।

ରାପାକେ ଚ'ଲେ ସାବାର ଇଞ୍ଜିଟ, ରାପାର ଅନ୍ଧାନ

ହଁୟା, ସ୍ଵର୍ଗ ଥେକେ ନିର୍ବାସିତ ଆମି । ଶୁଣେଇ ? କେନ୍ତି
ନିର୍ବାସିତ ତାଓ କି ଶୁଣେଇ ?

ରାଜକଣ୍ଠା । କେ ଆସିଛେ ? କୁଧାର୍ତ୍ତ ମରୁଭୂମି କାକେ ଗ୍ରାସ
କ'ରିବେ ?

ସଙ୍କ । ସେ ଓର ମୁଖେ ଏସେ ପଡ଼ିବେ । ମରୁଭୂମିର କଥା ଜାନୋ
ନା, ଆର ତୁମି ଜାନୋ ଆମାର କଥା ? ହାଃ ହାଃ ହାଃ—
ରାଜକଣ୍ଠା । ଜାନି ନା ? ବ'ଳିବୋ ? ସ୍ଵର୍ଗେ ତୁମି କୁବେରେ
ଦେହରଙ୍କୀ ଛିଲେ ।

ସଙ୍କ । ଆଜଛା ।—

ରାଜକଣ୍ଠା । ସେଇ ଦର୍ପେ ତୋମାର ଯା ଖୁସି ତାଇ କ'ରିବେ ।

ସଙ୍କ । କ'ରିବାରହି କଥା ।—

ରାଜକଣ୍ଠା । ନା । ତୁମି ତା ପାରୋ ନା । ସେଟା ସ୍ଵର୍ଗ ।

ସଙ୍କ । ସ୍ଵର୍ଗ ତୁମି ଦେଖେ ଏସେଇ, ନା ?

ରୂପ-କଥା

ରାଜକୃତା । ନା ଦେଖିଲେଓ ଜାନି । ସଙ୍କ ହ'ଯେ—ତୋମାର
ଶ୍ଵର୍ଗା—ଏକ ଦେବତାର ମେଯେକେ ତୁମି—
ସଙ୍କ । ହଁଯା, ଭାଲବେସେଛିଲାମ—
ରାଜକୃତା । ତା ତୁମି ପାରୋ ନା ।
ସଙ୍କ । ସେ ମେଯେଓ ଆମାଯ ଭାଲବେସେଛିଲ ।
ରାଜକୃତା । ତବୁ ନା । ତୁମି ସଙ୍କ ।
ସଙ୍କ । କିନ୍ତୁ, ଆମି ତାକେ ପେଯେଛିଲାମ ।
ରାଜକୃତା । ପେଯେଛିଲେ ! ନା, ଦୈତ୍ୟର ମତୋ ଚୁରି କ'ରେ
ପାଲିଯେଛିଲେ ! ତାଇ କୁବେରେ ଅଭିଶାପେ ତୁମି ଆଜ
ଦୈତ୍ୟ—ସ୍ଵର୍ଗ ଥେକେ ନିର୍ବାସିତ ।
ସଙ୍କ । ଆମି ମୁକ୍ତି—ମୁକ୍ତି ଚାଇ ।
ରାଜକୃତା । ହାଃ ହାଃ ହାଃ ମୁକ୍ତି ! ମୁକ୍ତି !
ସଙ୍କ । ଅନ୍ତୁତ ତୁମି ! ଆମାକେ ଦେଖେ ତୋମାର କିଛୁମାତ୍ର ଭୟ
ହ'ଛେ ନା ଦେଖିଛି !
ରାଜକୃତା । ନା, ବରଂ ଦୟାଇ ହ'ଛେ ! ଏ ନିର୍ବାସନ ଥେକେ
ତୋମାର ମୁକ୍ତି ନେଇ ! ମୁକ୍ତି ନେଇ !
ସଙ୍କ । କିନ୍ତୁ ଆମାର ମୁକ୍ତି ନା ହ'ଲେ ତୋମାରୋ ମୁକ୍ତି ନେଇ
ରାଜକୃତା...

କ୍ଲପ-କଥା

ରାଜକୃତ୍ତା । ଆମାର ମୁକ୍ତିର ଜଣ୍ଡ ଆମି ଭାବଛି ନା ; ଆମି
ଭାବଛି—ତୋମାର କି ହବେ ? ଆମି ଜାନି କିଳା !
ଯକ୍ଷ । କୀ ଜାନୋ ତୁମି ?

ରାଜକୃତ୍ତା । ଯକ୍ଷ ହ'ଯେଓ ତୁମି ଦୈତ୍ୟେର ଆଚରଣ କ'ରେଛିଲେ !
ତାଇ କୁବେରେର ବିଧାନେ—ମାନ୍ୟୀର ପ୍ରେମ ପେଯେ ସେଇନି ତୁମି
ଧନ୍ତ ହବେ, ସେଇନି ହବେ ତୋମାର ଶାପମୁକ୍ତି ! କୀ କ'ରେ
ତା ହବେ ! ପୃଥିବୀର କୋନ୍ ମେଯେ ତୋମାର ଭାଲବାସବେ ?
ଯକ୍ଷ । କେନ—କେନ ରାଜକୃତ୍ତା ? ଆମାର ଅତୁଳ ପ୍ରତାପ,
ଅତୁଳ ଗ୍ରିଶ୍ରୟ, ଅନ୍ତର ଯୌବନ—ପୃଥିବୀର କୋନ ମେଯେଇ କି—
ରାଜକୃତ୍ତା । ଚେଯେଛେ ? ଆଜ କତ ସୁଗ ଧରେ' ଐ ପ୍ରଲୋଭନେ
ତୁମି କତ ମେଯେକେ ଜୟ କରୁତେ ଚେଯେଛ, ପେରେଛ ?

ଯକ୍ଷ । ନା ପାରି ନି । ମୁକ୍ତକଠେ ଶ୍ଵୀକାର କ'ରୁଛି, ପାରି ନି ।
କୁଞ୍ଜ ହ'ଯେ କାଉକେ ଆମି ଗଲା ଟିପେ ଘେରେଛି, କାଉକେ
କ'ରେ ରେଖେଛି କ୍ରୀତଦାସୀ !.....ଏହି ଆମାର ଏକ କ୍ରୀତ-
ଦାସୀ । (ପାଷାଣ-ମୁକ୍ତିଟି ଦେଖିଯେ) ଆର କାଉକେ କ'ରେ
ରେଖେଛି ପାଷାଣ—ଐ ଏକ ପାଷାଣ—

ରାଜକୃତ୍ତା ପାଷାଣମୁକ୍ତିଟିତେ
ଦେହଭାବ ଦିର୍ଘେ ଦୀଡିରେ

କ୍ରପ-କଥା

ଛିଲ, ଶୋନାମାତ୍ର ଚମକେ
ଉଠେ ଭୟେ ଚୀଏକାର କ'ରେ
ମ'ରେ ଦୀଡ଼ାଳ

ଆୟ ହାଜାର ବଚର ଆଗେ ତ୍ରି ମେଯେ ଛିଲ ଏକ କୃଷକ-
କଞ୍ଚା—ଦୀନ ଦରିଦ୍ର କୃଷକ-କଞ୍ଚା । ନିୟେ ଏଲାମ ଆମାର
ପୁରୀତେ—ରାଣୀର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ତାର ପାଯେ ରାଖିଲାମ...କିନ୍ତୁ...
ତୁ ତାର ମନ ପେଲାମ ନା ! ମନ ପେଲ ଏକ ରାଖାଳ,
ତେପାନ୍ତରେର ମାଠେ ବାଣୀ ବାଜାତୋ, ଆର ଗରୁ ଚରାତୋ !
ପରିଣାମ ହ'ଲ ତାର ତ୍ରି !

ରାଜକଞ୍ଚା ଭୟେ ଆତକେ ଏକେବାରେ ତୁଙ୍କ

ମୋନା !

ମୋନା ଏଗିଯେ ଏଲ
ରାଜକଞ୍ଚା ଆନ୍ତ ହ୍ଲାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ ।...ଆମିଓ ! ଆ ମି ଓ !

ମଙ୍ଗେ ମଙ୍ଗେ ମୁସବାରୀ ବାନ୍ଧ ବେଜେ ଉଠିଲ । କ୍ରୀତଦାସୀରା
ଏମେ ସକ୍ଷ ଓ ରାଜକଞ୍ଚାକେ ବ୍ୟଜନ କ'ରୁତେ ଲାଗଲ
ଏବଂ ବୃତ୍ୟଗୀତେ ମନୋରଙ୍ଗନ କ'ରୁତେ ଲାଗୁ—
ରାଜକଞ୍ଚା କିନ୍ତୁ ପାହାଣ-ଅତିମାର
ମତଇ ଦୀଡ଼ିଯେ ବରିଲ

କ୍ଲପ-କଥା

ସଙ୍କ । (ତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ରେ ନର୍ତ୍ତକୀଦେର ପ୍ରତି) ଦୀଡାଓ !

ମୃତ୍ୟୁଗୀତ ତ୍ରୈକଣ୍ଠ ଧେମେ ଗେଲ । ସଙ୍କ ଧୀରେ ଧୀରେ
ରାଜକଣ୍ଠାର ସାମନେ ଗିଯେ ଦୀଡାଳ

ଅନେ ହ'ଛେ ତୋମାର ଦେହେ ପ୍ରାଣ ନେଇ । ସୋନା, ଆମାର
ଚାବୁକ—

ରାଜକଣ୍ଠା କୋନାଓ ଉତ୍ତର ଦିଲ ନା
ଆମି ଦେହକେ ପ୍ରାଣହୀନ କ'ର୍ତ୍ତେଓ ଜାନି, ଆବାର ପ୍ରାଣ-
ହୀନ ଦେହେ ପ୍ରାଣ ସଂଖ୍ୟାର କ'ର୍ତ୍ତେଓ ଜାନି । ସୋନାର କାଠି,
କ୍ଲପାର କାଠି ଜାନୋ ? କ୍ଲପା—

ରାଜକଣ୍ଠା ମୁଖ ଫେରାଲୋ । ସଙ୍କ
ରାଜକଣ୍ଠାର ଅଲକ୍ଷ୍ୟ କ୍ଲପାର କାନେ
କାନେ କି ବ'ଲେ ହଠାତ୍ ଗର୍ଜନ
କ'ରେ ଉଠିଲ, “କ୍ଲପା !”

କ୍ଲପା । ପ୍ରଭୁ !

ସଙ୍କ । ମର୍କଭୂମିତେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପଦଧରନି ଶୁଣ୍ଛି । ଏ ପଦଧରନି
କାର ?

କ୍ଲପା । ଲକ୍ଷ ସୈଞ୍ଚ ନିଯେ ଏକ ରାଜପୁତ୍ର ମର୍କଭୂମି ପାର ହ'ଛେ !

ରାଜକଣ୍ଠା । (ପୁଲକୋଚ୍ଛାସେ) ହ'ଛେ ! ହ'ଛେ !...

ରୂପ-କଥା

କ୍ଷ । ସେ ଗତିତେ ଛୁଟେ ଆସିଛେ, ମନେ ହ'ଜେ ଆଜଇ ମର୍କତ୍ତମି
ପାର ହବେ । ରୂପା ! ଏଥିନ ଉପାୟ !

ରୂପା ! ପ୍ରଭୁ ! ନିରପାୟ !

ଉଦ୍‌ସବ ଥାକ୍ !

ତ୍ରିକଞ୍ଚା ! କେନ ? ଏଥିନି ତ ଉଦ୍‌ସବ !...ଉଦ୍‌ସବ...ଉଦ୍‌ସବ !

ରାଜକଣ୍ଠାର ଥେବ ଜୟୋତ୍ସବ ମୁଖ ହିଲ ଏମନି ଉଚ୍ଛଳ ବୃତ୍ତେ
ରାଜକଣ୍ଠା ନାଚ୍ତେ ଲାଗଲ । କିନ୍ତୁ ରାଜକଣ୍ଠା ଯଦି
ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ରିତେ ତାହିଲେ ବୁଝିତେ ସଙ୍କ ତାର
ସଙ୍ଗେ କୀ ଅତାରଣା କ'ରିଲ—

କ୍ଷ । ହାଃ ହାଃ ହାଃ—କେମନ ଫାକି ! ନାଚ୍ଲେ ତୋ—

ତ୍ରିକଞ୍ଚା ! ଫାକି !

କ୍ଷ । ନୟିତୋ କି ? ରାଜପୁତ୍ରେର ସାଧ୍ୟ କି—ଏ ମର୍କ- ତୁମି
ପାର ହ'ଯେ ଏଥାନେ ଆସେ ? ଆମାର ପୁରୀତେ ଆସେ !

। ବଟେ ! କିନ୍ତୁ ଗିଯ଼େ ଦେଖ ; ମେ ନିଶ୍ଚଯଇ ଆସିଛେ ।
ଆମାର ମନ ବ'ଲିଛେ, ପଞ୍ଚିରାଜ ବୋଡ଼ାୟ ମର୍କତ୍ତମି ପାର ହ'ଯେ
ମେ ଆସିଛେ । ହ୍ୟା...ରାଜପୁତ୍ର ଆସିଛେ ! (ବୃତ୍ତ୍ୟ-ଉଦ୍‌ସବ)

। ହାଃ ହାଃ ହାଃ—ଆସିଛେ ! ତବେ ଆରକି ! ରାଜପୁତ୍ରେର
ଆଗମନ ଉପଲକ୍ଷେ ଉଦ୍‌ସବହୋକ । ଉଦ୍‌ସବ ! ଉଦ୍‌ସବ !

ରୂପ-କଥା

ହଠାତ୍ ଯକ୍ଷାମୁଚର କବନ୍ଦେର ଅବେଶ

କବନ୍ଦ । ଅଭୁଁ ! ସର୍ବନାଶ !

ଯକ୍ଷ । କି ?—

କବନ୍ଦ । ବାଇରେ ମାତୁଷେର ଗନ୍ଧ ପାଓଯା ଯାଚେ, ନିଶ୍ଚଯାଇ
କୋନୋ ମାତୁସ ଏସେଛେ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ରାଜପୁତ୍ର ଏସେଛେ.....ତବେ ରାଜପୁତ୍ର ଏସେଛେ !

ଯକ୍ଷ । (ରୀତିମତ ଉଦ୍‌ଘଟ ହ'ଯେ) ସେବି ! ସେବି ! ତବେ
କି ଆମାଦେର ଅଭିନୟ-ଇ ସତ୍ୟ ହ'ଲ ! ମରତୃଷି କି ତାକେ
ଆସ କ'ରିତେ ପାରେ ନି ?

କବନ୍ଦ । ବାଇରେ ପାଯେର ଚିହ୍ନ ଦେଖା ଯାଚେ !

ଯକ୍ଷ । ଧରୋ—ତାକେ ଧରୋ— !!

କବନ୍ଦେର ଅନ୍ତାନ

ରାଜକଣ୍ଠା । ପାରବେ ନା—ପାରବେ ନା—ମେ ଆମାକେ ଉଦ୍ଧାର
କ'ରିତେ ଏସେଛେ !

ଯକ୍ଷା । ହ୍ୟା ଏସେଛେ ! ଏବଂ ଏସେ ଦେଖିବେ ତୁମି ମୃତ !...

ଧୀରେ ଧୀରେ ରାଜକଣ୍ଠାକେ ରୂପାର କାଣ୍ଡ ଦିଯେ ପର୍ଯ୍ୟ
କ'ରିଲ—ମଜେ ମଜେ ଅଭିଭୂତ ହୁୟେ ରାଜ-
କଣ୍ଠା ଯକ୍ଷେର ହାତେ ଢଳେ ପଡ଼ିଲ

ବିଭୌର ଦୃଶ୍ୟ

ସନ୍ଧ୍ୟା

ପାଲଙ୍କେ ନିଜାଚଳା ରାଜକଣ୍ଠା । ଯକ୍ଷ । ଯଥାହାନେ
ମୋନା ଓ ରାପା ଏବଂ ଅଞ୍ଚାନ୍ତ ସକାନ୍ତୁର ରକ୍ଷଗଣ

ଯକ୍ଷ । ପେଲେ ନା ?

ରକ୍ଷଗଣ । ନା ।

ଯକ୍ଷ । ଯାଓ—ଆବାର ଯାଓ । ଆବାର ଦେଖ—

ହସ୍ତ । ଆର କତ ଦେଖିବୋ ?

ଦସ୍ତ । ଆମରା ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଦେଖିବୋ ।

ହସ୍ତ । ଶୁଣୁ ଚୋଥ ହଟୋ ଦେଖିବୋ ।

ଆଗ ଦିତେ ଲାଗଲ

ଯକ୍ଷ । ବଟେ ! ଏତଦୂର ଅବଧ୍ୟତା । ଏତଦୂର ଉଚ୍ଛ୍ଵାଳତା...
ଦେଖିଷ୍ମ ?

ଫଟିକେର କୌଟାର ଆବକ୍ଷ ଏକଟି ଅମର ତାର ହାତେର
ମୁଠୋ ଥେକେ ବେଳ କ'ରେ ଅଶୁଚରଦେର ସାମନେ ଧ'ରିଲ

କୁପ-କଥା

ରଙ୍ଗଗଣ । (ସଭୟେ) ଦେଖଛି !

ଯକ୍ଷ । କି ?

ହନ୍ତ । ଆମାଦେର ତୋମରା !

ଦନ୍ତ । ଆମାଦେର ପ୍ରାଣ !

ହସନ୍ତ । ଆମାଦେର ପ୍ରାଣ-ତୋମରା !

ଯକ୍ଷ । ମାଝେ ମାଝେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତୋମରା ଏଟା ଭୁଲେ' ଧାଓ ।
ଭୁଲେ' ଧାଓ ଯେ ତୋମାଦେର ପ୍ରାଣ ଆମାର ହାତେ—
ଏହି ତୋମରାର ମାଝେ ।

ହ' ଆଭୁଲେ ତୋମରାଟାକେ କିଞ୍ଚିଂ
ପେଷଣ କ'ରେ

ଏକଟୁ ମନେ କ'ରିଯେ ଦି !

ରଙ୍ଗଗଣ । ଗେଲାମ ! ଗେଲାମ ! ମ'ଳାମ ! ମ'ଳାମ !

ଅସହ ସାତନାର
ଚିଂକାର

ଯକ୍ଷ । ମାଝେ ମାଝେ ମନେ କ'ରିଯେ ଦିତେ ହସ । ଆଜ ଶୂର୍ଯ୍ୟାନ୍ତେର
ପୂର୍ବେ ରାଜପୁତ୍ରକେ ଯଦି ନା ପାଇ ତୋମାଦେର କାରୋ ରଙ୍ଗ
ନାହିଁ ! ସୋନା, କୁପା—ତୋମରା ଏଥାନେ ପାହାରା ଥାକୁଣେ ।

କ୍ରପ-କଥା

ଯାଓ, ଆମିଓ ସ୍ଵରଂ ଦେଖୁଛି କୋଥାଯ ଦେଇ ଦୁଃଖାହସୀ
ହର୍ବ୍ଲତ !

ମନ୍ଦଗଣେର ମଙ୍ଗେ ଯକ୍ଷର ଅହାନ

କ୍ରପା । (ରାଜକଣ୍ଠାକେ ସତ୍ତଫନ୍ତରେ ଦେଖେ) ହାୟ ରାଜକଣ୍ଠା !

ମୋନା ଧିଲଧିଲ କ'ରେ ହେସେ ଉଠିଲ

କ୍ରପା । ହାସଛୋ ଯେ ?

ମୋନା । ଆମାର ଖୁଶୀ !

କ୍ରପା । (ଆମାର ରାଜକଣ୍ଠାକେ ସତ୍ତଫ ନୟନେ ଦେଖେ) ରାଜକଣ୍ଠା
ତୋ ନୟ ଡାନାକାଟା ପରି !

ମୋନା ପୁନରାୟ ଧିଲଧିଲ କ'ରେ ହେସେ
ଉଠିଲ

କ୍ରପା । (ରେଗେ) ହାସଛୋ କେନ ?

ଗୀତ

ମୋନା । ଏହି ଆଗେ ଦେଖିଲେ ସଥିନ ଆର ଏକ ରାଜାର ମେହେ
ତୀରେଓ ତୁମି ଚାମ ବ'ଲେଛ ବୋକାର ମତ ଚେଯେ ।

କ୍ରପା । ହାତେର ମୁଠୋର ପେଲାମ ନା ସେ ଚାମ ବ'ଲେଛି ତାଇ
ଏରେ ଆମି ପାବୋଇ ଜାନି...ଏହି ତୋ ଡାନା ମାଇ
ଏ ସେ ଡାନାକାଟା ଭାଇ ॥

କ୍ରପ-କଥା

ଧୀରେ ଧୀରେ ରାଜକଣ୍ଠାର ପାଲକ୍ଷେତ୍ର

ଦିକେ ଏଗୋଛିଳ

ସୋନା । ଏହି ! ତୁମି ଧୀରେ ଧୀରେ ଏଗିଯେ ସାଜ୍ଜ ଯେ ?

କ୍ରପା । ନା—ନା—(ଥାମ୍ଭୋ ବଟେ କିନ୍ତୁ ଆବାର—) ନାଚ୍-
ଛିଲ ମନେ ହ'ଛିଲ—ପୃଥିବୀଟାଇ ଯେନ ନାଚ୍ଛେ !

ସୋନା । ହ୍ୟା ନାଚ୍-ଛିଲ—ଏଥନ ଘୁମୋଛେ !...କିନ୍ତୁ, ତୁମି
ଦେଖି ଏଥିନୋ ନାଚ୍ଛ !

କ୍ରପା । ରାଜକଣ୍ଠାର ଚୋଥ ହ'ଟୋ ଆକାଶେର ତାରା ଦିଯେ
ତୈରୀ ଦେଖେ ?

ସୋନା । ଯତ ରାଜକଣ୍ଠା ଆସେ...ସବାଇକେହି ତୁମି ଓ-କଥା
ବ'ଲେଇ ! ଭାବାଟା ବଦଳାଓ କ୍ରପକୁମାର !

କ୍ରପା । ରାଜକଣ୍ଠା ଘୁମିଯେ ର'ଯେଛେ, ମନେ ହ'ଛେ, ପୃଥିବୀ ଆମାର
ଅନ୍ଧକାର ।

ସୋନା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ଆମାଯ ସେଦିନ ଏଥାଲେ ଧରେ ଆନେ, ସେଇ
ରାତ୍ରେ ସୋନାର କାଠି ଦିଯେ ଆମାଯ ଜାଗିଯେ ଆମାଯ
ଓ-କଥା ସାରାରାତ ତୋ ବ'ଲଲେଇ, ତୋର ହ'ଲେଓ ନା
ପାଲିଯେ, ବ'ଲେଇ ଯାଛିଲେ !...ଦୈତ୍ୟରାଜ ଏସେ ଧରେ
ଫେଲଲେ ! ଫଳେ ତୁମି ହ'ଲେ କ୍ରୀତଦାସ—ଆମାକେଓ

କ୍ରପ-କଥା

ହ'ତେ ହ'ଲ କ୍ରୀତଦୀସୀ !...ଓ-କଥାଗୁଲୋ ଏଥନ
ଛେଡ଼େ ଦାଓ !
କ୍ରପା । ସୋନା ! ସ୍ଵର୍ଗକୁମାରୀ ! ପୁରୋନୋ କଥାଗୁଲୋ ଭୁଲେ
ଧାଓ ! କେନ ଆମାୟ ଲଜ୍ଜା ଦାଓ !
ସୋନା । ଆମି ତୋ ଭୁଲେଇ ଗେଛି । ତୁମିଇ ତୋ ଆମାୟ
ମନେ କ'ରିଯେ ଦିଛ୍ଛ କ୍ରପକୁମାର !
କ୍ରପା । ଆମାର ହ'ଯେଛେ କି ଜାନୋ ? ଧାକେ ଦେଖି ତାକେଇ
ମନେ ହସ ଏମନଟି ଆର ଦେଖିନି ।

ହିପାଇତେ ହିପାଇତେ ମୁକ୍ତାର
ଅବେଶ

ଗାନ

ମୁକ୍ତା । ଦେଖିତେ ଯଦି ଚାଗ,
ବାହିରେ ସବାହି ଯାଓ
ଫୁରିଯେ ଗେଲେ ଆର ପାବେ ନା
ବ'ଲେ ରାଖି ତାଓ ॥

କ୍ରପା । ମେ କୋନ୍ ବଞ୍ଚ ଭାଇ ?
ମୁକ୍ତା । ତାଇ—ତାଇ—ତାଇ,
ଏହି ଆଛେ ଏହି ନାଇ ।

କ୍ଲାପ-କଥା

ମୋନା ।   ଏହି ଆଛେ, ଏହି ନାହିଁ ?
                        କେମନ ସାହୁ ଭାଇ ?

ମୁକ୍ତା ।   ଚୋଥ ତାର ଦୁଇଟି
                        ଯେନ ଦୁ'ଟି ତାରା—
                        ସେ ଦେଖେଛେ ସେଇ ସେ ପାଗଳ ପାରା ॥
                        ତାଇ—ତାଇ—ତାଇ,
                        ଏହି ଆଛେ—ଏହି ନାହିଁ ॥

ରାପା ।   ଚୋଥ ତାର ଦୁଇଟି
                        ଯେନ ଦୁ'ଟି ତାରା
                        ନା ଦେଖେଇ ସେ ଆମି କେଂଦେ ନାରା ॥

ମୁକ୍ତା ।   କାନ ଆଛେ.ଦୁ'ଟି
                        ଏକଟି ଆଛେ ନାକ
                        ପା ଆଛେ ଚାରଟି
                        ମନ୍ତ୍ର ନାମ ଡାକ !

ରାପା ।   ପା ଆଛେ ଚାରଟି !!—ଗଞ୍ଜ ତୋର ରାଥ ।

ମୁକ୍ତା ।   ଲ୍ୟାଜ ଆଛେ ଏକଟି !

ରାପା ।   ଆଜିଶ୍ଵରି ଦୁଟିକି !

ମୋନା ।   ଚୋଥ କିନ୍ତୁ ଦୁ'ଟି
                        ଯେନ ଦୁ'ଟି ତାରା !

କ୍ଲପ-କଥା

ମୁନ୍ତା ।

ଚି-ହି-ହି-ହି ଡାକ ଛାଡ଼େ

ପଞ୍ଜୀରାଜ ଘୋଡ଼ା ।

ଦେଖିବେ ତୋ ଏସୋ ଭାଇ—ଏହି ଆହେ ଏହି ନାହି,

ପାଥା ଆହେ ଉଡ଼େ ଯାଏ, ସାଇ—ସାଇ—ସାଇ !

ରାପା ।

ଚୋଥ କିନ୍ତୁ ହୁଇଟି ସେବ ହୁଟି ତାମା

ମେହି ଚୋଥ ଦେଖିବୋ ହୋକ୍ ନା ଦେ ଘୋଡ଼ା ।

ରାପାକେ ନିଯମ
ମୁନ୍ତାର ଅହାନ

ଶୋନା । ପଞ୍ଜୀରାଜ ଘୋଡ଼ା ! ତବେ ରାଜପୁତ୍ରେର !

ଅନ୍ଦରେ ରାଜପୁତ୍ରେର
ଗାନ

ଗାନ

ରାଜପୁତ୍ର । (ନେପଥ୍ୟ) ପାଧାଗପୂରୀ ରେଖେହେ ଧରି’

ଶୋନାର ପ୍ରତିମା ମମ,—

ଶୋନା । ରାଜପୁତ୍ର !

ରାଜକୃତ୍ୟାକେ ଜାଗାଳ ; ରାଜକୃତ୍ୟା ଚୋଥ ମେଲତେ
ଏକଟି ବାତାଯନ ଖୁଲେ ଗେଲ—ପଞ୍ଜୀରାଜ ଘୋଡ଼ା

ରାପ-କଥା

ବାତାଗଳ ଦିରେ ମୁଖ ବାଡ଼ାଲୋ—ତାର ପୃଷ୍ଠେ ଛିଲ
ରାଜପୁତ୍ର ! ରାଜପୁତ୍ର ଗାଇଛିଲ

ଗାନ୍ଧି

ରାଜପୁତ୍ର ।	ପାଶଗପୂରୀ ରେଖେ ଧରି’ ଦୋହାର ଅତିଥି ଘର, ନୟନେ ମେ ସେ ନୟନ-ମନି ପରାଣେ ପରାଣ ସମ ।
ରାଜକଞ୍ଚା ।	କମଳ ପାତେ ଚୋଥେର ଜଳେ ତୋମାର ଲିପିକା ଲେଖି ମୁକୁର-ମାଝେ ହେରିତେ ମୁଖ ତୋମାର ମୂରତି ଦେଖି ।
ରାଜପୁତ୍ର ।	ହୀରାର ପାହାଡ଼, କ୍ଷୀରୋଦ୍ଧ ସାଯର ହେଲାଯ ହ'ଯେଛି ପାର ହୀରା-ମର-ପାଖୀ କ'ରେ ଦିଲ ପଥ ଖୁଜିତେ ହ'ଲ ନା ଆର ।
ରାଜକଞ୍ଚା ।	ମିଳନ ଆଶାୟ ବିରହ ମହି ଗୋ ପରାଣ ଅଦୀପ ଜେଲେ,
ରାଜକଞ୍ଚା ।	ଭାଲେ ଟାଙ୍କ ଲାଯେ ଗଜମୋତି ଗଲେ ରାଜାର କୁମାର ଏଲେ ।

ରାଜ-କଥା

ରାଜପୁତ୍ର । (ବାତାଯନ ଦିଯେ ମୁଖ ବାଡ଼ିଯେ) ଆମି ଏସେହି
ରାଜକଣ୍ଠା !

ରାଜକଣ୍ଠା । (ଛୁଟେ ବାତାଯନ-ପାଶେ ଗିଯେ ଦୀବିଯେ) ଆମାକେ
ଏଥାନ ଥେକେ ନିଯେ ଯାଓ, ଆମାକେ ଏଥାନ ଥେକେ ନିଯେ ଯାଓ !
ସୋନା । (ଛୁଟେ ଗିଯେ ବ'ଲାଲ) ଏଥନ ନୟ, ଏଥନ ନୟ—ବାଇରେ
ର'ଯେଛେ ଦୈତ୍ୟରାଜ—ଚାରଦିକେ ର'ଯେଛେ ରକ୍ଷ—ଏଥନ ନୟ !
ରାଜପୁତ୍ର ! ତୁମି ଏସୋ…ରାତ୍ରେ !

ରାଜକଣ୍ଠା । (ସୋନାକେ) ଠିକ ବ'ଲେଇ ! (ରାଜପୁତ୍ରକେ)
ରାଜପୁତ୍ର ! ତୁମି ଏସୋ…ରାତ୍ରେ !…

ସୋନା । (କିନ୍ତୁ ତବୁ ରାଜପୁତ୍ର ଯାଚେ ନା ଦେଖେ ବିଷମ
ଚାଞ୍ଚଳ୍ୟ ; ଶେଷେ ବ୍ୟାକୁଳ ଉଦ୍ବେଗେ) ରାଜପୁତ୍ର ! ରାଜକଣ୍ଠା !

ରାଜପୁତ୍ର । ଆସି !—

ରାଜପୁତ୍ର ପକ୍ଷୀରାଜ ଘୋଡ଼ାଯ ଚଢେ' ଅଦୃଶ୍ୟହ'ଲ ;
ସୋନା ରାଜକଣ୍ଠାକେ ସରିଯେ ନିଯେ ଏଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । (ସୋନାକେ) ତୁମି ଆମାର ବନ୍ଧୁ ?

ସୋନା ସମ୍ପତ୍ତିମୂର୍ତ୍ତେ
ଜାନାଲ—‘ହ୍ୟ’

ରାଜକଣ୍ଠା । ଅର୍ଥଚ ତୁମି ଦୈତ୍ୟରାଜେର କ୍ରୀତଦାସୀ ?

କ୍ଲାପ-କଥା

ସୋନା । ହଁଁ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ଆମାରି ମତୋ ବୋଧ ହୟ ତୁମିଓ କୋନ ରାଜକଣ୍ଠା
ଛିଲେ ?

ସୋନା । ହଁଁ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ତାହି ଦୈତ୍ୟରାଜକେ ସ୍ଥଣା କରୋ ?

ସୋନା କଥାର ଉତ୍ତର
ଦିଲ ନା

ବ'ଲୁଛ ନା ଯେ ! ତୁମି ତ ଆମାର ସହ ! ଦୈତ୍ୟରାଜକେ
ଥୁବ ସ୍ଥଣା କରୋ, ନା ?

ସୋନା । ଓ କଥା ଥାକୁ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ମାନେ ?

ସୋନା । ଓରା ଏଥିନ ଆସିବେ । ତୁମି ଶୁଯେ ପଡ଼ୋ !

ରାଜକଣ୍ଠା । (ସୋନାର ହାତେ ମାଳା ଦେଖେ) ମାଳା ଗାଁଥିଛ
ଦେଖୁଛ ! କାର ଜନ୍ମ ?

ଗାଁନ

ସୋନା ।   ଆପନ ମନେ ଶୁଧାଇ ଆମି
                                  କାର ଲାଗି ଏ ମାଳା ।
                                  କେ ସେବ କର ଦେଖିମୁ ନା କି
                                  ମେହି ତୋ ଚୋଥେ ଆଲା !

କ୍ଲପ-କଥା

ହନ୍ଦର ଆବାର ଦିବି କାରେ
ମେଇ ସେ ହନ୍ଦର ଚିନିମୁ ନାରେ
(ଓ ତୋର) ଏକାର ମାଝେଇ ମିଳନ ଯେ ତାର
ଚିରଦିନେର ପାଲା ॥

ରାଜକୃତ୍ତା । ତବେ କି ନିଜେ ଗଲାଯ ପରବେ ବ'ଲେ ଗେଁଥେଛ ?
ସୋନା । ତାଇ ବୁଝି କେଉ ଗୁଣେ ?
ରାଜକୃତ୍ତା । ଦୈତ୍ୟରାଜେର ଗଲାଯ ଦେବେ ବ'ଲେ ଗୁଣେ ?
ସୋନା ((ଅଭିଭୂତ ହ'ସେ ପଡ଼ିଲ) କ୍ରୀତଦାସୀର ମାଲା ତିନି
ଗଲାଯ ପରେନ ନା !) ଚେଷ୍ଟେଓ ଦେଖେନ ନା ।
ରାଜକୃତ୍ତା । ହଁ ! ବୁଝିଲାମ !
ସୋନା । କି ବୁଝଲେ ?
ରାଜକୃତ୍ତା । କିଛୁ ନା ।

ପାହେର ଶକ୍ତି

ସୋନା । ଶୁଯେ ପଡ଼ୋ—ଶୁଯେ ପଡ଼ୋ—କାରା ଯେନ ଆସିଛେ !
ରାଜକୃତ୍ତା ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ଗିରେ ଶୁଯେ ପଡ଼ିଲ
ଚୋଥ ବୋଜୋ—ମନେ କରୋ କ୍ଲପୋର କାଠି !
ରାଜକୃତ୍ତା । ହଁ—ହଁ—ଆମି ମ'ରେ ଗେଛି !

ସୋନା ବ'ମେ ମାଲା
ଗୁଣତେ ଲାଗିଲ ;

କୁପ-କଥା

ଚୋରେର ମତୋ ଚୁପି
ଚୁପି ହସ୍ତ, ଦନ୍ତ ଓ
ହସନ୍ତେର ଅବେଶ

ସୋନା । ଏହି—ଦୀଡ଼ାଓ !

ହସ୍ତ । ଓ ବା—ବା !

ଦନ୍ତ । ଯାଯ ନି ତୋ !

ହସନ୍ତ । ଯେତେ ବଳ—ଯେତେ ବଳ !

ସୋନା । ଏଥାନେ କି ଘନେ କ'ରେ ?

ହସ୍ତ । ସବାଇ ଗିଯେ ଦେଖଛେ, ତୁମି ଏଥନ୍ତି ଏଥାନେ ?

ଦନ୍ତ । ଯାଓ—ଯାଓ, ଶୀଘ୍ରିର ଯାଓ !

ସୋନା । କୋଥାଯ ?

ହସ୍ତ, ଦନ୍ତ, ହସନ୍ତ । (ସୁରେ)

ତାଇ—ତାଇ—ତାଇ—ଏହି ଆଛେ ଏହି ନାହି,

ଦେଖତେ ସଦି ଚାଓ—

ଶୀଘ୍ରିର ଚ'ଲେ ଯାଓ ॥

ସୋନା । ପଞ୍ଚିରାଜ ଘୋଡ଼ା !

ଚେର ଦେଖେଛି ! କି ଦେଖାବି ତୋରା !!

ହସ୍ତ । ଯାବେ ନା ?

ସୋନା । ନା ।

ଦନ୍ତ । ଯାଓ ବ'ଲଛି ।

ସୋନା । ଭାଲ ଚାଓ ତୋ ତୋମରା ଯାଓ !

ହସନ୍ତ । (ନାକ ଶୁଙ୍କେ) ଓରେ ଆୟ ନା—ଏଟାକେ ଶୁଙ୍କ—

ହସନ୍ତ । ମନ୍ଦ କି ! ଏଥନ ଏଥାନେ କେଉ ଆସବେ ନା—
ଏହି ଫାକେ—

ଦନ୍ତ । ସେରେ ଦି ।

ସୋନା । ମାନେ ?

ହସନ୍ତ, ଦନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ । ଇଁଡ଼-ମୁଣ୍ଡ-ଥାଉ !

ମାନୁଷେର ଗନ୍ଧ ପୌଟ ।

ସୋନା । (ଚାଇକାର କ'ରେ ଉଠିଲା) ଆ—ଆ—ଆ !

ରାଜକଣ୍ଠା ଧଡ଼ମଡ଼ କ'ରେ ଉଠେ ଏଦେର ଦେଖେଇ

ଚାଇକାର କ'ରେ ଉଠିଲା ।

ହସନ୍ତ । ଓରେ ଜେଗେଛେ ରେ—ଜେଗେଛେ !

ହସନ୍ତ, ଦନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ । ଇଁଡ଼-ମୁଣ୍ଡ-ଥାଉ

ମାନୁଷେର ଗନ୍ଧ ପୌଟ ।

ହସନ୍ତ । (ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଦେଖିଯେ) ଓର ଚୋଥ ଦୁ'ଟୋ ଆମାର !

କୁଳପ-କଥା

ଦସ୍ତ । (ସୋନାକେ ଦେଖିଯେ) ଓର ଚୋଥ ହ'ଟୋ ଆମାର !

ସୋନା ଓ ରାଜକଣ୍ଠା ଚୀଂକାର କ'ରେ ଉଠେ
ପରମ୍ପରକେ ଜଡ଼ିଯେ ଧ'ରଳ

ହସ୍ତ । (ଅଗ୍ରମରପରାୟନ ହସ୍ତ ଓ ଦସ୍ତକେ ଆଟ୍କେ) ଆର
ଆମାର ?

ହସ୍ତ । (ହତାଶ ହ'ଯେ) ଭାଗ ନିମ୍ନେ ଆବାର ଦେଇ ଗୋଲ ।

ଦସ୍ତ । ଏକ କାଜ କରା ସାକ୍ । ଭାଗେର ଭାରଟୀ ଓଦେର
ଓପରେଇ ଛେଡେ ଦେଉଯା ସାକ୍ !

ହସ୍ତ । ବେଶ ତା'ତେ ଆମି ରାଜୀ ।

ହସ୍ତ । ଆମରା ତୋମାଦେର ଚୋଥ ଧେତେ ଚାଇ ।

ରାଜକଣ୍ଠା ଓ ସୋନା
ଭରେ ଚୀଂକାର କ'ରେ
ଉଠିଲ

ଦସ୍ତ । ତୋମରା ହ'ଛୁ ହ'ଜନ—ଆମରା ହ'ଛି ତିନ ଜନ ।

ଭାଗେ ମିଳଛେ ନା । ଭାଗ କ'ରେ ଦାଓ—

ହସ୍ତ । ସମାନ ଭାଗ । କେଉ ବେଳୀ କେଉ କମ ନା । ଆନ୍ତ
ଆନ୍ତ ଚୋଥ ।

ରୂପ-କଥା

ହନ୍ତ । ନିଶ୍ଚୟ !

ରାଜକୃତ୍ତା । ଏହି କଥା ! ତା ଏତକ୍ଷଣ ବଲନି କେନ ? ଆମରା
ମିଛିମିଛି ଭୟ ପାଛିଲାମ । ଏ ତୋ ସୋଜା କଥା ।
ଏହି ସୋଜା କଥାଟା ତୋମାଦେର ମାଥାଯ ଆସେ ନା ?

ହନ୍ତ, ଦନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ ଅବାକ ହ'ୟେ ପରମ୍ପରେର ଦିକେ ତାକାଳ

ରାଜକୃତ୍ତା । ସମାନ ଭାଗ—ଆନ୍ତ ଚୋଥ ! ଆମରା ଛ'ଜନ
ତୋମରା ତିନ ଜନ ।

ହନ୍ତ, ଦନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ । ହଁ ।

ରାଜକୃତ୍ତା । (ହନ୍ତକେ) ଶୁଣେ ଯାଓ !

ହନ୍ତ ଏଗିଯେ ଏଳ—ରାଜକୃତ୍ତା
ଭୟେ ଭୟେ ପିଛିଯେ ଗେଲ—
ଏରା ଛ'ଜନ ଆର ସବାର କାହିଁ
ଥେକେ ଏକଟୁ ମରେ' ଏଳ ।
ତଥବ ରାଜକୃତ୍ତା ହନ୍ତକେ କି
ବ'ଲୁ—ଶୋନା ଗେଲ ନା । ହନ୍ତ
କିନ୍ତୁ ତାତେ ଧୂମୀଇ ହ'ଲ

ହନ୍ତ । ଠିକ ।

କ୍ଲପ-କଥା

ରାଜକଣ୍ଠା । ଯାଓ । (ଦସ୍ତକେ) ଏହିବାର ତୁମି ଏସୋ ।

ଆମନି ଭାବେ ଦସ୍ତକେ ବ'ଲ୍ଲ ।

ଦସ୍ତ । (ଥୁବ ଉଦ୍‌ସାହେ) ଠିକ, ଠିକ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ଯାଓ । (ହସ୍ତକେ) ଏହିବାର ତୁମି ଏସୋ ।

ପୂର୍ବବନ୍
ବ'ଲ୍ଲ

ହସ୍ତ । (ମହା ଉଦ୍‌ସାହେ) ଠିକ, ଠିକ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । କେମନ ? ସମାନ ସମାନ ଭାଗ ହ'ଯେଛେ ତୋ ?

ତିନଙ୍ଗନେଇ । ଚୁଲଚେରା ଭାଗ । ଅର୍ଥଚ ଆନ୍ତ ଆନ୍ତ ଚୋଥ ।

ହସ୍ତ । ଦସ୍ତ—ଶୁଣେ ଯା' ଭାଇ ।

ଦସ୍ତ । ହସ୍ତ ! ଶୋନ୍ ନା ।

ହସ୍ତ । ନା—ନା ହସ୍ତ, ଏକଟା କଥା ଆଛେ ଶୁଣେ ଯା—

ତିନଙ୍ଗନେଇ ବାଇରେ ଚ'ଲେ ଗେଲ

ସୋନା । କି ଭାଗ କ'ରେ ଦିଲେ ?

ରାଜକଣ୍ଠା । ସୋଜା ଭାଗ ! ବ'ଲାମ, ଆମରା ଦୁ'ଜନ,
ତୋମରା ତିନଙ୍ଗନ । ତୋମରା ଦୁ'ଜନେ ଜୋଟ କ'ରେ
ଏକଙ୍ଗନକେ ସାବାଡ଼ କର । ଆମରା ଦୁ'ଜନ, ତୋମରାଓ
ହବେ ଦୁ'ଜନ...ସମାନ ଭାଗ—ଆନ୍ତ ଆନ୍ତ ଚୋଥ !

କ୍ରପ-କଥା

ଶୋନା । ଓ ! ଏଥିଲା ବୁଝି ତାହି ଠିକ ହ'ଛେ କୋନ୍ ଦୁ'ଜନ
କାକେ ସାବାଡ଼ କ'ରିବେ !

କ୍ରପାର ପ୍ରବେଶ

କ୍ରପା । ଏକି ! ରାଜକଣ୍ଠା ତୁମି ଜେଗେଛ ! ତୋମାର
ଚୋଥ ଦୁ'ଟି—

ରାଜକଣ୍ଠା । ଓ ବାବା । ଏଓ ସେ—! (ଭାବେ ପିଛିଯେ ଗେଲ)
କ୍ରପା । ନା, ନା,—ଭୟ ପେଯୋନା ! ଆମି ବ'ଲଛି ତୋମାର
ଚୋଥ ଦୁ'ଟି—

ଶୋନା । ତୋମାର ମାଥା !

ସହସା ନେପଥ୍ୟେ ଶିଙ୍ଗାର ଶକ୍ତି ଶୋନା ଗେଲ ;
ଦାମାମା ବେଜେ ଉଠିଲୋ।

ଶୋନା । ସର୍ବନାଶ ! ପ୍ରଭୁ ଆସିଛେନ !

ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଶୁଯେ ପଡ଼ିତେ
ଇଞ୍ଜିନ୍—ରାଜକଣ୍ଠା ତ୍ୱରିତିଗାନ୍
ଶୁଯେ ପଡ଼ିଲ ଓ ଚୋଥ ବୁଜିଲ

କ୍ରପା । ବଳା ଆର ହ'ଲ ନା !

କୁପ-କଥା

ଅଯବାଞ୍ଜେର ମଧ୍ୟେ ସଙ୍କେର ପ୍ରବେଶ

ସଙ୍କ । (ଚାରଦିକ ଦେଖେ) ହଁ ! ଠିକ ଆଛେ ! (ହଠାତ୍ ବାତାୟନଟାର ପ୍ରତି ନଜର ପଡ଼ାଯା) ବାତାୟନଟା ଥୋଳୁ
ଦେଖେଛି ! କେ ଖୁଲଲେ ?

ସୋନା । ହା ଓସାଯା

ସଙ୍କ । ଠିକ ତୋ ? ଦେଖୋ । (ସୋନାର ହାତେ ମାଳା ଦେଖେ)
ମାଳା ଗୀଥଛ ଦେଖେଛି ! ଭାଲୋଇ କ'ରେଛ ! ଓଟା ଲାଗିବେ !
ଆଜଇ ! ଏଥିନି ! ଗୀଥୋ—ଓଟା ଗେଥେ ଫେଲ ।
କୁପା ! ମନ୍ଦିରେର ଭେତରଟା—ନା—ନା ମେଟାଓ ତୋ
ଦେଖେଛି ! ଆଶ୍ରମ୍ୟ ! ହାଓସାଯା ଉଡ଼େ' ଗେଲ ନାକି ?...
ଆଜା, ପଞ୍ଜୀରାଜ ଘୋଡ଼ାଟା ଆକାଶେ ତୋମରା ସ୍ପଷ୍ଟ
ଦେଖେଛ ?

କୁପା । ଦେଖେଛି ! ଚୋଥ ଛ'ଟୋ—

ସଙ୍କ । ଚୋଥ ଛ'ଟୋ—!

କୁପା । ଚୋଥ ନା ଦେଖେ ଆମି ଛାଡ଼ି ନି । ଚୋଥ ତୋ ନୟ,
ଯେନ ଦୁଟି ଟାନ ! ଓ ଘୋଡ଼ାଟା ଧ'ରିତେଇ ହବେ ଅଛୁ !

ସଙ୍କ । ପିଠେ ରାଜପୁର !—ଦେଖେଛ ?

କୁପା । ନା ଅଛୁ !

କ୍ରପ-କଥା

ସଙ୍କ । ପୁରୀତେ ସଥନ ନେଇ, ତଥନ ଓରଇ ପିଠେ କେଶର ଢାକା
ପଡ଼େଛେ— ! ସୋନା !

ସୋନା । ପ୍ରଭୁ !

ସଙ୍କ । ମାଲାଟା ଶେଷ କରୋ—ମାଲାଟା ଶେଷ କରୋ ! କ୍ରପା !
କ୍ରପା । ପ୍ରଭୁ !

ସଙ୍କ । (ସଙ୍କ କି ଭାବଚିଲ କ୍ରପାକେ ଏଗିଯେ ଆସତେ
ଦେଖେ) ହଁ !

କ୍ରପା । କି ଆଦେଶ ?

ସଙ୍କ । ଓ, ହଁ—ଏ ବାତାଯନଟା ବନ୍ଦ କ'ରେ ଦାଓ—(ଏକଟୁ
ଉତ୍ତେଜିତ ହ'ଯେ) ଓଟା ବନ୍ଦ କ'ରେ ଦାଓ ! କେଳ ଓଟା
ଥୋଳା ?

କ୍ରପା ଗିଯେ ତୃଥନ ବନ୍ଦ କ'ରେ ଦିଲ

ସଙ୍କ । ସୋନା ! ଆଜ ଆମାର ଜୀବନେ ପରମ ଦିନ ଅଧିବା
ଚରମ ଦିନ । ରାଜକୃତାର ବରମାଲ୍ୟ ଆଜ ଆମି ଚାଇ ।
ସଦି ନା ପାଇ ବୁଝିବୋ...ଏ ଜୀବନେ ଆର ଆମାର ମୁକ୍ତି
ନେଇ ! ମୁକ୍ତି ନେଇ !

ସୋନା । ମେ କି କଥା ପ୍ରଭୁ ! ମୁକ୍ତି ଅବଶ୍ୟକ ଆଛେ ।

ସଙ୍କ । କୋଥାର ମୁକ୍ତି ? କେ ଦିଛେ ମୁକ୍ତି ? ତୁମି ଦିଯେଇ ?

କୃପ-କଥା

ଆମାର ଅତୁଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୟ—ଅନ୍ତ ଜୀବନ—ଅନ୍ତ ଯୌବନ—
ଅପରିମେଯ ପ୍ରତାପ—ଚାଓନି ତୋ ତୁମି ! ତାଇ ଆଜ
ତୁମି କ୍ରୀତଦାସୀ । ତୋମାକେ ଭାଲ ଲେଗେଛିଲୁ...ତାଇ
ଦୟା କ'ରେ ତୋମାଯ, ପାଷାଣ କରି ନି...କିନ୍ତୁ ଆର ଦୟା
ନୟ...ଜାଗାଓ ରାଜକୃତ୍ବା—ଓକେ ପ୍ରଥମେହି ବ'ଲତେ ହବେ—
ରାଜପୁତ୍ର ନିହତ !

ମୋନା ମୋନାର କାଠି ଛୁଇଁଯେ ରାଜକୃତ୍ବାକେ
ଜାଗାଯାର ଭାଲ କ'ରିଲ—ରାଜକୃତ୍ବା ଜେଗେଇ ଛିଲ,

ରାଜକୃତ୍ବା । (ଜେଗେ ଉଠେଇ ସଙ୍କ୍ଷକେ ନମକ୍ଷାର କ'ରିଲ) ପ୍ରଣାମ
ଦୈତ୍ୟରାଜ !

ସଙ୍କ୍ଷ । (ସବିଶ୍ୱରେ) ପ୍ରଣାମ !

ରାଜକୃତ୍ବା । (ସଙ୍କ୍ଷେର ମାମନେ ଏସେ ଦୀଡାଲ) ସୁନ୍ଦର !

ସଙ୍କ୍ଷ । କି—କି ସୁନ୍ଦର ?

ରାଜକୃତ୍ବା । ଏହି...ସଙ୍କ୍ଷା !

ସଙ୍କ୍ଷ । ତୋମାର ଚୋଥେ ମୃତ୍ୟୁର କାଲିମା ନେଇ—ନିଜାର ଜଡ଼ତା
ନେଇ ! ଏହି ସଙ୍କ୍ଷାତେ ପ୍ରଭାତୀ ପଞ୍ଚେର ମତ ତୋମାଯ
ବିକଶିତ ଦେଖୁଛି !

ରୂପ-କଥା

ରାଜକଣ୍ଠା । ତାବ ମାନେ ନିଜେର ଚୋଥ ହ'ଟି ଶୁନ୍ଦର ।

(ଦୃଷ୍ଟିବାଗ ନିକ୍ଷେପ)

ସଙ୍କ । ରାଜକଣ୍ଠା ! ପ୍ରିୟା ! ପ୍ରିୟତମା ! (ତୋକେ ବ୍ୟଗ୍ର ବାହୁର ବନ୍ଧନେ ଧ'ବତେ ଗେଲ)

ରାଜକଣ୍ଠା । ନା, ନା—ବାଜପୁତ୍ର ଆମାକେ ମେବେ ଫେଲିବେ !

ସଙ୍କ । ବାଜପୁତ୍ର ! ରାଜପୁତ୍ର ! ହାଃ ହାଃ ହାଃ ରାଜପୁତ୍ର ଆର ନେଇ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ନେଇ ? ବାଚିଯେଛ ! ବାଚିଯେଛ ! ନା—ନା ସତି ବଳ—

ସଙ୍କ । ଟ୍ଯା—

ରାଜକଣ୍ଠା । ନା—ନା—ଆମାବ ବିଶ୍ୱାସ ହ'ଛେ ନା ।

ସଙ୍କ । ବିଶ୍ୱାସ ହ'ଛେ ନା—ବିଶ୍ୱାସ ହ'ଛେ ନା—ତବେ ଐ ରୂପାକେ ଜିଜ୍ଞେସ କରୋ—

ରାଜକଣ୍ଠା । (ରୂପାକେ) ବଳ—

ରୂପା । ତବେ ଶୋନ ବାଜକଣ୍ଠା—

ରାଜକଣ୍ଠା । (ସଙ୍କକେ) ଥାକ୍ . ତାହ'ଲେ ସତି ?

ସଙ୍କ ମାଥା ବେଡ଼େ
ଆନାଳ—‘ଇବୀ’

କ୍ଲପ-କଥା

କମା । ନାଃ, ବଳା ଆର ହ'ଲ ନା—!

ରାଜକୁଳା । ବୀଚିଯେଛ ! ଆମାୟ ବୀଚିଯେଛ ! ଆଗେ ତୋ
ଜାନତାମ ନା...ତାଟି ‘ବାଜପୁତ୍ର !’ ‘ରାଜପୁତ୍ର !’ ବ’ଲେ
ଲାଫିଯେଛିଲାମ...କିନ୍ତୁ, ଏଥାନେ ଏସେ ସା ଦେଖିଲାମ · ମନେ
ହ'ଛେ, ଏଇ ଜଣ୍ଠାଇ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ତପଶ୍ଚା କ'ବେଛି !

ସଙ୍କ । ନା—ନା ପ୍ରିୟା, ବବଂ ତୋମାରି ଜନ୍ମ ଆମି ସୁଗ୍ରୁଗାନ୍ତ
ପ୍ରତୀକ୍ଷା କ'ବେଛି ! ପ୍ରିୟା !

ତାକେ ବ୍ୟାଗ୍ର ବାହର ବରନେ
ଧରତେ ଗେଲ

ବାଜକୁଳା । (ସରେ ଗିଯେ) ଓଗୋ, ଶୋନ ! ପ୍ରତୀକ୍ଷା ନୟ,
ଅପେକ୍ଷା—ଶୁଦ୍ଧ ଆଜକେବ ବାତଟି ।

ସଙ୍କ । କେନ, କେନ ପ୍ରିୟା ?

ରାଜକୁଳା । ତ୍ରତ ! ମାଲ୍ୟଦାନେର ଆଗେ ସେ ଶିବପୂଜା କ'ରିତେ
ହୁଁ ! କିନ୍ତୁ ଜାନୋ ନା !

ସଙ୍କ । ଶିଥିଯେ ଦାଓ ! ଶିଥିଯେ ନାଓ ! · କ୍ଲପା ! ମହା
ଶବ୍ଦାରୋହେ ଶିବପୂଜାର ଆସୋଜନ କ'ରେ ଦାଓ ।

ରାଜକୁଳା । ନାଃ, ତୋମାକେ ନିଯେ ଆମାର ଚ'ଲ୍ବେ ନା ।

କ୍ଲପ-କଥା

ସଙ୍କ । କି ହ'ଲ ?

ରାଜକୃତ୍ତା । କୁମାରୀଦେର ଶିବପୂଜା ବୁଝି ସମାରୋହେ ହୟ ? ଏ ପୂଜାଯ କୁମାରୀ ଛାଡ଼ା ଆର କେଉ ଧାକତେ ପାରବେ ନା । ପୂଜା କ'ରୁତେ ହୟ ବିଳା ଉପାଚାରେ, ଗୋପନେ, ଘନେ-ଘନେ । ବାତାୟନ ଟାତାୟନ ଖୋଲା ନେଇ ତୋ ?

ସଙ୍କ । କ୍ଲପା ! କ୍ଲପା !

କ୍ଲପା । ପ୍ରଭୁ !

ସଙ୍କ । ବାଇରେ ଦୋବଣ୍ଡିଲୋ ଓ ସବ ବନ୍ଦ କ'ରେ ଦେ !

ବାପାର ଅଞ୍ଚଳ

ତା ହ'ଲେ ଆଜ ରାତ୍ରେ ପୂଜୋ ଆର ଆଗାମୀ କାଳ—

ରାଜକୃତ୍ତା । (ସୋନାର ମାଲାର ଦିକେ ଚେଯେ) ସେ ମାଲା ଆଜ ରାତ୍ରେଇ ଗାଁଥା ହ'ଚେ ଦୈତ୍ୟରାଜ !

ଦୃଷ୍ଟିବାନ ନିଷ୍ଠେଗ

ସଙ୍କ । ଉଂସବ ! ଉଂସବ ! ଓରେ, କେ କୋଥାଯ ଆଛିସ,
ଆୟ ! ଆଜ ତୋଦେର ପରମ ଉଂସବ !

ରାଜକୃତ୍ତା । (ଯେନ ଭୟାନକ ଭୟ ପେଯେ) କାରା ଆସବେ ?

ସଙ୍କ । କେନ ? ଆମାର ରାଙ୍ଗସେର ଦଳ ! ତୁମି ତୋ ତାଦେର
ଦେଖେଇ !

କ୍ରମ-କଥା

ରାଜକୃତ୍ତା । ନା—ନା—ଓଦେର ଦେଖେ ଆମି ଭୟେ ମରି—ଓରା
ଆମାକେ ଥେଯେ ଫେଲବେ—

ସଙ୍କ । (ମହା ଉଦ୍‌ବିଶ୍ୱ ହ'ଯେ) ଓରେ ତୋରା ଦୀଡା (ରାଜକୃତ୍ତାକେ)
ଥାବେ! କି ବ'ଳ୍ଛ ତୁମି? ତୁମି ଯେ ଓଦେର ରାଣୀ ହ'ଛ !
ରାଜକୃତ୍ତା । ନା—ନା—ଓରା ଆମାକେ ଥେଯେ ଫେଲବେ ।

ବ୍ରଦ୍ଧନ

ସଙ୍କ । କାଂଦେ ଯେ !...ନାଓ, ନାଓ, ଓଦେର ପ୍ରାଣ-ଭୋମରାଇ
ତୋମାଯ ଦିଛି—

ପ୍ରାଣ-ଭୋମରାର ସେଇ ଫଟିକପାତ୍ର ରାଜକୃତ୍ତାକେ
ଦିଲ ।

ରାଜକୃତ୍ତା । (ମହା ଆ ଗ୍ରହେ ଭୋମରାଟା ଦେଖେ) ଏହି ସେଇ
ଭୋମରା ! ଆ—ହା—ହା ! (ଚୋଥ ଦୁଟି ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ହ'ଯେ
ଉଠିଲ) କ୍ରମକଥାତେଟି କେବଳ ଶୁନତାମ । ଦେଖେ ଚୋଥ
ଜୁଡ୍ଗୋଲ, ପ୍ରାଣ ଜୁଡ୍ଗୋଲ ।...ଟିପଲେଇ—ନା ?

ସଙ୍କ । (ଉପଭୋଗ କ'ରିଛିଲ—ତାରୀ ଥୁମୀ ହ'ଯେ) ହଁ !

ରାଜକୃତ୍ତା । ସତି ?

ସଙ୍କ । (ମୃଦୁତରେ) ପବଥ କ'ରେ ଏକବାର ଦେଖ—କିନ୍ତୁ
ଆଣ୍ଟେ—

ରୂପ-କଥା

ରାଜକୁଣ୍ଡା । (ତା'ର ମନେର ଆନନ୍ଦ ଚୋଥେ ମୁଖେ ଫୁଟେ ଉଠିଲ)
ହଁ—ହଁ—ହଁ—ଜାନି !

ଗାନ

ରାଜକୁଣ୍ଡା ।   ଓରେ ଭର, ତୁହି କି ଦୋସର
 ତୁହି କି ଆମାର ସାଥୀ ?
 ବଲ୍‌ରେ ମୋରେ ଜଲେ କେନ ନିଭାନୋ ମୋର ବାଠି !
 ଶୁଙ୍ଗାଶୀ ମେଘେର ଫାଁକେ
 ମାତାଶ ତାରାଯ ଏ ଯେ ଡାକେ,
 ଫୁଲେର ବୁକେ ଗଞ୍ଚ କେନ ଉଠିଲ ଏମନ ବାଠି ?

ସନ୍ଧ । ତା ହ'ଲେ ଏହିବାର ଓଦେର ଡାକି ? ସୋନା ! ରୂପା—
 ରୂପାର ନାମ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଯା ମାତ୍ର ରାଜକୁଣ୍ଡା ଭୟ
 ଚାଁକାର କ'ରେ ଉଠିଲ—“ଆ”
 କି ହ'ଲ ? କି ହ'ଲ ?

ସୋନା ଓ ରୂପାର ଅବେଶ

ରାଜକୁଣ୍ଡା । ଆର ଏ ରୂପା ! ଓର ହାତେର ଏ ରୂପାର
 କାଠି—ଆ !

ଚାଁକାର

କ୍ରପା-କଥା

କ୍ରପା । ରାଜକଣ୍ଠା ! ରାଜକଣ୍ଠା !

ରାଜକଣ୍ଠା । ତୁ ଆବାର କି ବଲେ—

ସଙ୍କ । କି ଆବାର ବ'ଲିବେ ?

କ୍ରପା । ଆଛେ—ଆମାର ଅନେକ କିଛୁ ବ'ଲିବାର ଆଛେ !

ଏତୋ ଆଛେ ଯେ—ତୁ ଚୋଖ ଦୁ'ଟୋ—

ରାଜକଣ୍ଠା । (ଚଟ୍ଟ କ'ରେ କାନେ ହାତ ଦିଯେ ମୁଖ ହାଁକ'ରେ
ଭଯେ ଚୀଂକାର) ଆ !

କ୍ରପା । ବଲା ଆର ଆମାର ହ'ଲ ନା ।

ସଙ୍କ । କ୍ରପାର କାଠି...ଦାଓ ଆମାର ହାତେ ଦାଓ—(କ୍ରପାର
କାଠି ନିଲ) ଏଇବାର—

ରାଜକଣ୍ଠା । (ସୋନାର ହାତେର ଦିକେ ଚେରେ ଭାବ୍ଲ, ‘ସାକ
ସୋନାର ହାତେ ତୋ ସୋନାର କାଠି ର'ଯେଛେ’) ତା—
ଆଛା—

ସଙ୍କ । ଉଦ୍‌ସବ ! ଉଦ୍‌ସବ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ହ୍ୟା ଉଦ୍‌ସବ !

ଉଦ୍‌ସବେର ବାନ୍ଧ ଯେଜେ ଉଠିଲ—ହଞ୍ଚ ମସି
ହମସ୍ତ ପ୍ରଭୃତି ବନ୍ଧରା ଛୁଟେ ଏଲ

ବନ୍ଧଗଳ । (ଶୁରେ ଆବୃତ୍ତି) ତୁ—ତୁ—ତୁ—

ରୂପ-କଥା

ରାଜକୁଳା । ଆୟ ! ଆୟ ! ଆୟ !

ଶୋମରାଟାକେ କିଞ୍ଚିତ୍ ଟିପ୍ଲ—

ଏହଦେଇ ଚୋଖେ ମୁଖେ ସନ୍ଧଗାବ
ଚିଙ୍ଗ ଫୁଟେ ଉଠିଲ

ରକ୍ଷଗଣ । ନା—ନା—ନା—

ରାଜକୁଳା । ଆୟ ନା—ଆୟ ନା—ଆୟ ନା !

ରକ୍ଷଗଣ । ଚାଇ ନା ! ଚାଇ ନା ! ଚାଇ ନା !

ରାଜକୁଳା । ଆୟ ନା ! ଆୟ ନା ! ଆୟ ନା !

ରକ୍ଷଗଣ । ଚାଇ ନା ! ଚାଇ ନା ! ଚାଇ ନା !

ରକ୍ଷଗଣେର ଅସ୍ଥାନ ।

ରାଜକୁଳା ଓ ସନ୍ଧକେ
ରେଖେ ଆର ସବାଟ
ଚଲେ ଗେଲ । ମୋନା
ଦାରେ ଦୀଢ଼ିଯେ ବିଠିଲ

ରାଜକୁଳା । ଏହିବାର ଆମାର ପୂଜା !

ସନ୍ଧ । ଦେବୀ କ'ରୋ ନା ! (ହଠାତ୍ ବାତାଯନଟା ଥୁଲେ ଗେଲ—
ତା ସକ୍ଷେବାଚୋଥେ ପଡ଼ିଲ) ଏକି ! କେ ବାତାଯନ
ଥୁଲ୍ଲ ?

କ୍ଲପ-କଥା

ରାଜକୃତ୍ବ । (ସେଇ ଭୟାନକ ଭୟ ପେଯେଛେ) ଡଃ—ମେହି
ରାଜପୁତ୍ର ନୟ ତୋ ?

ସଙ୍କ । ହ୍ୟ ତୋ—

ବାତାଯନେର ଦିକେ ସଙ୍କ ଛୁଟେ ଯେତେହି ରାଜକୃତ୍ବ ତାର
ହାତ ଧ'ରେ ତାକେ ଟେଲେ ଧରେ' ବ'ଲିଲ

ରାଜକୃତ୍ବ । ତବେ ମେ ସେ ସେଇ ଆହେ ! ଆମାକେ କେଟେ
ଫେଲ୍ବେ ! ତଲୋଯାର ଦିଯେ ଆମାକେ କେଟେ ଫେଲ୍ବେ !

ସଙ୍କ । ଛାଡ଼ୋ—ଆମାଯ ଛାଡ଼ୋ—ଆମି ଦେଖଛି—
ରାଜକୃତ୍ବ । ତୋମାକେ ଆମି ଛେଡ଼େ ଦେବୋ ନା, ଛେଡ଼େ ଦେବୋ
ନା ! ଆମାଯ ବାଚାଓ—(କ୍ରମନ)

ସଙ୍କ । କି ବିପଦ ! ସୋନା—ଦେଖ—ଦେଖ—ବାତାଯନ କେ
ଖୁଲ୍ଲ ଦେଖ—

ରାଜକୃତ୍ବ । ସୋନା ! ସହି ଦେଖ—

ସୋନା ସେଇ ଭାଲ କ'ରେ
ଦେଖବାର ଜଣାଇ ବାତାଯନେର
ବାଇରେ ମୁଖ ନିଯେ ଗେଲ ;
ପରେ, କିମ୍ବରେ

ସୋନା । ହାଓଯା !

କୁପ-କଥା

ସଙ୍କ । ବାତାଯନ ସଙ୍କ କରୋ—ବାତାଯନ ସଙ୍କ କରୋ—

ରାଜକଣ୍ଠା । ଭାଲ କ'ରେ ସଙ୍କ କରୋ—

ମୋନା ଗିଯେ ବାତାଯନ ସଙ୍କ
କ'ଲ । ରାଜକଣ୍ଠା ଯଙ୍କିଳେ
ବ'ଲି

ତୁମି ଆମାୟ ମିଥ୍ୟେ ବ'ଲେଛ, ରାଜପୁତ୍ର ବୈଚେ ଆଛେ ।

ସଙ୍କ । ନା—ନା କଥନୋ ନେଇ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ତାହି ବଲ, ତା ହ'ଲେ ଆମି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନେ
ଏହି ଘରେ ଆଜ ନାରାରାତ ଶିବପୂଜୋ କ'ରିତେ ପାରବୋ ?

ସଙ୍କ । ନିଶ୍ଚଯ

ରାଜକଣ୍ଠା । ଆଜ ନା ହୟ ପୂଜାଟା ଥାକ୍ ।

ସଙ୍କ । ନା, ନା, ଆଜଇ—ଆଜଇ—ଆର ଦେବୀ ନୟ—

ରାଜକଣ୍ଠା । ତୁମି ଆମାର କାହେ ଥାକୋ ।

ସଙ୍କ । ବେଶ ତୋ—ବେଶ ତୋ—

ରାଜକଣ୍ଠା । ପୂଜା ତବେ କାଲ ।

ସଙ୍କ । ନା—ନା ପୂଜା ଆଜ । ବରଂ କାଲି ହବେ ଆମାଦେଇ
ବାସର ! କିନ୍ତୁ ଐ ବାତାଯନଟା...ଐ ବାତାଯନଟା—
(କି ତେବେ) ଆଛା, ପୂଜାର ନିୟମ—ଗୋପନେ ?

ରାଜ-କଥା

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ହଁ !

ସଙ୍କ । ବିନା ଉପାଚାରେ ?

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ହଁ !

ସଙ୍କ । ଘନେ-ଘନେ ?

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ହଁ !

ସଙ୍କ । କୁମାରୀ ଛାଡ଼ା କେଉ ଥାକବେ ନା ?

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ତୋଳ ନି ଦେଖୁଛି !

ସଙ୍କ । ଏବଂ ରାତ୍ରେ ?

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ରାତ ଦୁଫୁରେ—

ସଙ୍କ । ଏଥନ ସବେ ସଙ୍କ୍ୟା ।...ସୋନା...ବାତାଯନଟା ଭାଲ କ'ରେ

ବନ୍ଦ କ'ରେଛ ?

ସୋନା । ହଁ !

ସଙ୍କ । ସୋନା ! ଏଁ—ହଁ (କି ବ'ଲିତେ ଗିରେ ଧେମେ

ଶେଲ) ଏବଂ ବାତାଯନଟା...ବାତାଯନଟା !—ପୂଜା ରାତ

ଦୁଫୁରେ ?

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ହଁ !

ସଙ୍କ । ତବେ ଏଥନ ଏକଟୁ ଘୁମିଯେ ନାହିଁ ।

ରାଜକ୍ଷ୍ମୀ । ନା—ନା—

ସଙ୍କ । ହ୍ୟା—ହ୍ୟା—

ରୂପାର କାଠି ଦିଯେ ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣ କ'ଲ—
ରାଜକଣ୍ଠା ଢଳେ' ପଡ଼ିଲ—

ସଙ୍କ । କୁମାରୀ ? ମେ ତୋ ତୁମିହି ର'ଯେଛ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକୁନାରୀ ! ଏ
ପୂରୀତେ ତୁମିହି ଆମାର ଏକମାତ୍ର ହିତାକାଙ୍ଗୀ ! ଏକମାତ୍ର
ତୋମାକେଇ ଆମି ବିଶ୍ୱାସ କରି ।...ତୁ ବାତାଯନଟା ନା
ଥୁଲେ ସାଥ...ଲକ୍ଷ୍ୟ ରେଖେ ।...ବାଇରେ ଆମି ଦେଖୁଛି...
ଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣନି ଶୁନଲେଇ ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଜାଗାବେ...ଜାନବେ...
ରାଜକଣ୍ଠା ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ହ'ଯେ ପୂଜୋଯ ବ'ମ୍ବତେ ପାରେ । ହ୍ୟା,
ଆର ତୁ ମାଲାଟା... (ଦେଖେ) ତୋମାର ମାଲା ଏତୋ
ଶୁନ୍ଦର ! ଗାଥୋ ! ଗାଥୋ ! ଆଜ ରାତ୍ରେଇ ମାଲା ଗାଥା
ଶୈସ କରୋ !

ସଫେର ପ୍ରଥାନ—ମଙ୍ଗେ ମଙ୍ଗେ ବାତାଯନଟା ଥୁଲେ ଗେଲ ।
ପଞ୍ଚାରାଜ ଥେକେ ନେମେ ଭେତରେ ଏଲ ରାଜପୁତ୍ର । ମୋଳା
ମଙ୍ଗେ ମଙ୍ଗେ ଥାର ବନ୍ଦ କ'ରେ ଦିଲ

ରାଜପୁତ୍ର । (ରାଜକଣ୍ଠାର କାହେ ଗିଯେ) ରାଜକଣ୍ଠା !
ରାଜକଣ୍ଠା ! (ସାଡ଼ା ନା ପେଯେ) ସୁମିଯେଛେ !

ରୂପ-କଥା

ସୋନା । (ଛୁଟେ ଏସେ) ଏହି ନାଓ—ସୋନାର କାଠି.....
ଜାଗାଓ !

ସୋନାର କାଠି ରାଜପୁତ୍ରକେ ଦିଯେଇ ବାତାଯନ ବନ୍ଦ କ'ବତେ
ଛୁଟିଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । (ସୋନାର କାଠିର ଶୀର୍ଷେ ଜେଗେ ରାଜପୁତ୍ରକେ ଦେଖେ
ମୋଳାଦେ) ରାଜପୁତ୍ର !

ରାଜପୁତ୍ର । ହା ରାଜକଣ୍ଠା !

ନେପଥ୍ୟ ରକ୍ଷଦେର ଜୟବାଞ୍ଚ କ୍ରମଣଃ
ସମୀପବର୍ତ୍ତୀ ହ'ଚେ ବୋଧ ହ'ଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । ଓକି !

ରାଜପୁତ୍ର । ଚୁପ !

ତିନଙ୍ଗନେଇ କାନ ପେତେ ଅଗ୍ରସରମାନ ବାଞ୍ଚ ଶୁଣିତେ
ଲାଗଲ । ନେପଥ୍ୟ

“ହାଉ ଏଂଟ ଧାଉ
ମାମୁଦେର ଗଜ ପାଉ”

ଶବ୍ଦ କ୍ରମଣଃ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହ'ତେ ଲାଗଲ

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ପୂର୍ବାହୁବଳି

ମଧ୍ୟରାତ୍ରି ।

ତିନଜନେଇ କାଳ ପେତେ ଅଗ୍ରସରଯାନ
ରକ୍ଷବାନ୍ତ ଶୁଣୁଛିଲ । ମନେ ହ'ଲ ମେ
ବାତରନି କ୍ରମଶ । ଦୂରତର ହ'ଛେ ।
ନେପଥ୍ୟ—

ଇଉ ଏଁଟ ଥୀଡ
ମାନୁଷେର ଗନ୍ଧ ପାଉ

ବାଜପୁତ୍ର । ଓରା ଫିରେ ସାଚେ !

ରାଜକୃତ୍ତା । ମାନେ ?

ସୋନା । ଦେଖୁଛି !

ଗିଯେ ବାତାଯନ ଧୂଲେ ଦେଖିତେ ଲାଗଲ
ଓରା ଚଲେ ସାଚେ ।

ଥାରେ ଥଳ ଥଳ କରାଘାତ—ତିନଜନେଇ ଚମକେ
ଉଠିଲ । ସୋନା ବାତାଯନ ବନ୍ଦ କ'ରେ ଛୁଟେ ଏଳ
ସୋନା । ଏଥନ ଉପାୟ ! ଥାର ଥୁଲୁତେଇ ତବେ !

କ୍ରପ-କଥା

ରାଜପୁତ୍ର । ଧୋଲ !

ରାଜକଣ୍ଠା । (ରାଜପୁତ୍ରକେ) କିନ୍ତୁ ତୁମି ?—

ରାଜପୁତ୍ର ଦ୍ୱାରେର ପାଶେ
ମ'ରେ ଗିଯେ ଜାନାଳ
“ଚୂପ !” ରାଜକଣ୍ଠାଙ୍କ
ବର୍ଣ୍ଣପାଳକେ ପଡ଼େ’ ଚୋଥ
ବୁଝିଲ । ମୋଳା ଦ୍ୱାର
ଖୁଲେ ଦିଲ । ରାଜପୁତ୍ର
ଦ୍ୱାରେର ଆଡ଼ାଳେ ଢାକା
ପଡ଼ିଲ । ସାଡ଼େର ମତୋ
ଚୁକେ ପଡ଼ିଲ ମୁକ୍ତା ।

ମୁକ୍ତା । ତାଇ—ତାଇ—ତାଇ ; ଏହି ଆଛେ ଏହି ନାହିଁ !

ମୋଳା । କୋଥାଯା ?

ମୁକ୍ତାର ଗାନ

ମୁକୁଟ-ପରା ରାଜାର କୁମାର
ଏ ଚଲେ’ ଯାଇ ଆକାଶେ,
ରାମଧନୁ ରଂ ଛବି ଦେନ
ନୀଳେର ବୁକେ ଝାକା ଦେ ।

ରୂପ-କଥା

ଏହି ସେ ଦେଖି ଏହି ଦେଖିଲା
 ବୁଝିତେ ନାହିଁ ସତିୟ କିମା—
 ପଞ୍ଚିରାଜେର ପାଥାର ହାଓହାର
 ଠାନେର ଚୋଥେ ସ୍ଵପନ ବୁଲାଯ
 ମେଘେର ଛାୟେ ଲୁକାଯ କରୁ
 ଅଳକ ମୋଳେ ବାତାମେ ॥

ମୁଣ୍ଡା । (ରାଜକଣ୍ଠାର କାନେର କାଛେ ମୁଖ ଲିଯେ) ରାଜକଣ୍ଠା !
 ରାଜକଣ୍ଠା ! ତୋମାର ରାଜପୁତ୍ରକେ ଆମି ଦେଖେଛି !

ରାଜକଣ୍ଠା ଧଡ଼ମଡ କ'ରେ ଉଠେ ବ୍ୟାପାରଟା
 ବୁଝେଇ ଆବାର ଶୁଯେ ପଡ଼ିଲ

ଗାନ

ମୁଣ୍ଡା । “ରାଜପୁତ୍ର—ନାମ ଶୁଣେଇ
 ରାଜକଣ୍ଠା ଜାଗେ
 ଏ ନାମେ ଧେ କି ମଧୁ ଗୋ
 ପରଶ ବୁଝି ଲାଗେ ।

ଶୋନା । ଗିଯେ ତାଇ ଦେଖ ।

ମୁଣ୍ଡା । ରାଜପୁତ୍ର-ନାମେ ଏମନ
 ମଧୁ କେ ଗୋ ଲିଲ—
 ପଞ୍ଚିରାଜେର ରାପେର ଛଟାର
 ପରାଣ ହ'ରେ ନିଃ ।

କ୍ରପ-କଥୀ

ଆମାର ମନେର ରାଜୀର କୁମାର
କୋଥାଯି ତୁମି ହାଯ
ଖେଳାଥରେ ଏମୋ ଫିରେ
ବେଳୀ ଚଲେ' ସାଯ ।

ଅହାନ । ସୋନା ଦ୍ୱାର
ବନ୍ଦ କ'ରେ ଦିଲ—
ରାଜପୁତ ସାମନେ ଏସେ
ଦୀଡାଳ । ରାଜକୃତ୍ତା
ଉଠେ ଏଲ

ରାଜପୁତ୍ର । ବାଚା ଗେଲ !
ରାଜକୃତ୍ତା । (ସୋନାକେ) କେ ?
ସୋନା । ଓ ଆମାଦେର ମୁକ୍ତା !
ରାଜକୃତ୍ତା । ସହି, ଏହିବାର ତବେ ଆମରା—
ରାଜପୁତ୍ର । ନା, ନା, ପଞ୍ଚିରାଜ ନା ଫିରିଲେ କି କ'ରେ ପାଲାବ ?
ସୋନା । ନା, ନା, ଏଥନ ନା । ଓରା ସବ ଆଶେ-ପାଶେଇ
ଆଛେ ! ରାତ ହୋକୁ—ଓରା ଘୁମୋକୁ ।
ରାଜପୁତ୍ର । ପଞ୍ଚିରାଜ ଉଦେର ନିଯେ ଖେଳାଇଛେ ! କତକଟା ସମୟ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ।

କୃପ-କଥା

ଶୋନା । ତୋରା ଗଲ୍ଲ କରୋ—ଆମି ବାହିରେ ପାହାରା ଦିଛି ।

ବାର ଖୁଲେ ବାହିରେ ଅହାନ

ରାଜପୁତ୍ର । ଦୈତ୍ୟପୁରେ ଗମନ ଏକଟି ଗହି କି କ'ରେ ପେଲେ ?
ରାଜକଣ୍ଠା । ଦୈତ୍ୟରାଜକେ ଓ ଭାଲବେସେ ଫେଲେଛେ । କିନ୍ତୁ,
ମଜା ଏହି, ଦୈତ୍ୟରାଜ ତା ଜାନେ ନା । ସହି ମୁଖ କୁଟେ
ବ'ଳ୍ତେ ସାହସ ପାୟ ନା । କ୍ରୀତଦାସୀ କି ନା !

ରାଜପୁତ୍ର । ଆମି ଆସିବୋ ତୁମି ଜାନ୍ତେ ?

ରାଜକଣ୍ଠା । ହଁ !

ରାଜପୁତ୍ର । କି କ'ରେ ?

ରାଜକଣ୍ଠା । ସ୍ଵପ୍ନେ ! କିନ୍ତୁ, ଆମି ସେ ଏଥାନେ...କି କ'ରେ
ଜାନ୍ତିଲେ ?

ରାଜପୁତ୍ର । ସ୍ଵପ୍ନେ !

ଦୁଇନେ ଖିଲୁ ଧିଲୁ କ'ରେ ହେଲେ ଉଠିଲ

ରାଜପୁତ୍ର । ଏହି ! (ଇଞ୍ଜିତେ ଜାନାଲ—“କେଉ ଶବ୍ଦେ, ଚୁପ !”)

ରାଜକଣ୍ଠା । ନା, ଚଲ ପାରାଇ ! ପଞ୍ଚମୀରାଜ ସୋଡ଼ାଯ ଚ'ଢେ,
ସାତ ସୁମୁଦ୍ର ତେରୋ ନଦୀ ପାର ହ'ଯେ ତୁମି ଆର ଆମି !
ତୋମାର ବୀଶି କଇ ?

ରାଜ-କଥା

ରାଜପୁତ୍ର । ସେଦିନ ତୋମାକେ ହାରାଲାମ, ବାଣୀଓ ସେଇଦିନ
ହାରାଲାମ ।
ରାଜକଞ୍ଚା । କିନ୍ତୁ ଆଜ ! ଆଜ ତୋ ଏକଟା ବାଣୀ ଚାଇ !
ଆଜ ସେ ଆମାଦେର ବାସର !

ଗାନ

ରାଜକଞ୍ଚା । ଅଧରେ ବେଶୁ ଦିଯା
ପରାଣ ମୋହନିଯା
ହାରାନୋ ସେଇ ଶୁରେ ବାସର ଜାଗାଓ ।
ରାଜପୁତ୍ର । ଟାଦେର ରାଗ ଛାନି
ନୟନେ ରାଖୋ ଆନି
ହନ୍ଦରେ ରାଖି ହିଯା ହନ୍ଦର ରାଙ୍ଗାଓ ।
ରାଜକଞ୍ଚା । ସେ ପ୍ରେସ ଛିଲ ଘୁମେ
ଜାଗାଓ ଆଖି ଚୁକେ
ହାରାନୋ ସେଇ ନାମେ ମୁରଲୀ ବାଜାଓ ।

ରାଜକଞ୍ଚା ନାଚ୍‌ତେ
ଶୁରୁ କ'ବୁଲ । ମୋନା
ଛୁଟେ ଏଲ ଏବଂ ଏମେଇ
ଦ୍ୱାର ବକ୍ଷ କ'ରେ ବ'ଲାଳ

କୃପ-କଥା

ସୋନା । ସର୍ବନାଶ ! ଦୈତ୍ୟରାଜ ଆସିଛେ ! ପାଲାଓ !

ପାଲାଓ !

ରାଜପୁତ୍ର ! କୋଥାଯ ?

ସୋନା । ତ୍ରି କଳସେ ।

ରାଜପୁତ୍ର ଗିଯେ କଳସେର ମଧ୍ୟେ ଲୁକାଳେ—
ରାଜକଣ୍ଠା ଶୁଣେ ଚୋଥ ବୁଝିଲ । ସୋନା ଥାରେ
ଗିଯେ ଦୀଡ଼ାଳ । ଥାରେ କରାଧାତ । ସୋନା
ଥାର ଥୁଲେ ଦିଲ—ସଙ୍କେର ପ୍ରବେଶ

ସଙ୍କ ! (ଚାରଦିକ ଦେଖିଲ) କହ ! କେଉ ନେଇ ତୋ !

ସୋନା ! ପ୍ରଭୁ !

ସଙ୍କ ! କବନ୍ଦ ଗିଯେ ଆମାର ଥବର ଦିଲେ ଏଥାନେ ନୂତନ କ'ରେ
ମାହୁସେର ଗନ୍ଧ ! ତବେ କି ? ନା—ନା...ତାଇ ବା କି
କ'ରେ ହୁଯ ? ପଞ୍ଚମୀରାଜ ଘୋଡ଼ାର ପିଠେ କେଶରେର ଅନ୍ତରାଳେ
ସେ ଆଅଗୋପନ କ'ରେ ଛୁଟୋଛୁଟି କ'ରିଛେ । ରଙ୍ଗରାଓ
ର'ଯେଛେ । ଜାଗାଓ ରାଜକଣ୍ଠା । ପୂଜା ହୋକୁ !

ସୋନା ରାଜ-
କଣ୍ଠାକେ ଜାଗାଳ

କୁପ-କଥା

ରାଜକୃତ୍ତା । (ଚୋଥ ସେଲ୍ଲିତେ ସେଲ୍ଲିତେ ଅଶୁରାଗେର ଭାନେ)

ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ଦୈତ୍ୟରାଜ ! କୋଥାଯ ତୁମି ?

ଯକ୍ଷ ମୋନାକେ ସେତେ ଆଦେଶ କ'ରୁଳ

ଯକ୍ଷ । ଏହି ସେ ପ୍ରିୟା ! ଏହିବାର ପୂଜା କରୋ ।

ରାଜକୃତ୍ତା । ପୂଜା ! ତାଇତୋ ! କିନ୍ତୁ...ହାଁ ! ହାଁ ! ହାଁ !

ଯକ୍ଷ । କି ହ'ଲ ?

ରାଜକୃତ୍ତା । ଦୁପୁର ରାତ୍ରି ହ'ୟେଛେ ?

ଯକ୍ଷ । ହଁଣ ପୂଜାଟା ଶେଷ କରୋ—

ରାଜକୃତ୍ତା । ଦୁପୁରରାତ୍ରି...ଦେଖେଓ ତୁମି ଏଥାନେ ଏଲେ ?

ନିୟମ ଭାଙ୍ଗିଲେ ! ଆର କି ପୂଜା ହବେ ?

ଯକ୍ଷ । ତାଇ ତୋ...ଆମି ଏଲାମ । କି ହବେ ?

ରାଜକୃତ୍ତା । ଆମାଦେର ବାସର ଏକଟା ରାତ ପିଛିଯେ ଗେଲ ।

ଯକ୍ଷ । ତା ଧାକ୍ ଏକଟା ରାତ ତୋ !

ରାଜକୃତ୍ତା । ଏକଟା ରାତ ନା ଏକଟା ସୁଗ ! ଫୁଲେର ମାଲାଟା

ଶୁକିଯେ ଯାବେ !

ଯକ୍ଷ । ତୁଛ ଫୁଲେର ମାଲା...! ମନିମାଲା, ମୁକ୍ତାମାଲା, ମାଣିକ-
ମାଲା...କିନ୍ତୁ ତୁମି ଚାଉ ? ଆଜ କିନ୍ତୁ ସୁଗ ଥରେ'

ତୋଗାରି ତବେ ସଞ୍ଚିତ କ'ରେ ରେ'ଖେଛି ଐ କଲସେ । ..

ଏହି ଦେଖୋ—

କଲସେର ଦିକେ ଅଶ୍ରୁମର ହ'ଲ । ରାଜକଣ୍ଠା ଦେଖୁଲେ
ସର୍ବନାଶ । ଏକେବାରେ କାନ୍ଦତେ ଶୁଣ କ'ରେ ଦିଲ
ରାଜକଣ୍ଠା । ଆମି ଜାନ୍ତୀମ ଶାନ୍ତିର ମେଯେ ବଲେ ଆମାଯ
ଏମନି ଅପମାନଇ କ'ରବେ ।

ସଙ୍କ । (ଚମ୍କେ ଉଠିଲୁ—ଫିରେ ଟାଙ୍ଗିଯେ) ଅପମାନ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ତୁମି ଆମାଯ ମଣି-ମୁକ୍ତୋ ଦିଯେ ଭୁଲୋତେ ଚାଓ ?
ତେ ତୁମି ଦୈତ୍ୟେର ମେଯେଦେର ଭୁଲିଓ । ଶାନ୍ତିର ମେଯେ
ଆମି—ଆମାର ସାମନେ ଫୁଲେର ଅପମାନ ତୁମି କ'ରୋ ନା ।
ଆମାଯ ବରଂ ତୁମି ତାଙ୍ଗିଯେ ଦାଓ ! ତାଙ୍ଗିଯେ ଦାଓ !

ସଙ୍କ । ଆମାଯ ଭୁଲ ବୁଝୋ ନା ପ୍ରିୟା । ଫୁଲେର ମାଳା ଶୁକିଯେ
ବାବେ ବ'ଲେଇ ବ'ଲୁଛିଲାମ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ଶୁକିଯେ ଯାବେ ବ'ଲେଇ, ତୁମି ତାର ଏମନି ଅପମାନ
କ'ରବେ ନାକି ? ଆମିଓ ତୋ ଶାନ୍ତିର ମେଯେ—ଆମିଇ
ତୋ ଏକଦିନ ଅମନି ଶୁକିଯେ ବାବୋ । ଆମିଇ ବା କ'ଦିନ
ବୀଚ୍ବୋ ?

ସଙ୍କ । ଆମାକେ ମାଲ୍ୟଦାନ କ'ରଲେଇ ତୋମାର ଆର ମୃତ୍ୟୁଭୟ

କ୍ଲପ-କଥା

ନାହି ! ଆମାର ହବେ ଶାପ-ମୁକ୍ତି—ଆମିଓ ଆମାର ହବେ
ଯକ୍ଷ—ତୁମିଓ ହବେ ସକଳୀ ! ଅନନ୍ତ ଜୀବନ—ଅନନ୍ତ ଘୋବନ !
ରାଜକଣ୍ଠା । ତେମନି ଅନନ୍ତ ଦୂଃଖ—ଅନନ୍ତ ବ୍ୟଥା—ଅନନ୍ତ
ହାହାକାର ! ତାର ଭାଗଓ ତୋ ଆମାୟ ନିତେ ହବେ ?
ଯକ୍ଷ । ତା କେନ ? ତୁମି ଶୁଦ୍ଧ ଆମାର ମୁଖ-ସମ୍ପଦ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟେର
ଭାଗ ନିମ୍ନୋ । ତୁମି ତୋ ଆମାର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲେଇ ନା !
ରାଜକଣ୍ଠା । (ଦୁଷ୍ଟ ହୀଲି ହେସେ) ଯଥେର ଧନ !
ଯକ୍ଷ । ଛଁ ! ଦେଖିବୋ ଏସୋ !
ରାଜକଣ୍ଠା । କୋଥାଯା ?
ଯକ୍ଷ । ଏ କଲସେ—
ରାଜକଣ୍ଠା । (ଶିଉରେ ଉଠିଲ, କିନ୍ତୁ, ତଥନି ସାମଳେ ନିଯ଼େ)
ଆମି ଦେଖେଛି !
ଯକ୍ଷ । ମେ କି ! କଥନ ଦେଖିଲେ ? ତୁମି ତୋ...ନା...ନା,
ତୁମି ଦେଖୋ ନି । ଆମି ଦେଖାଛି—ନିଜ ହାତେ
ଦେଖାଛି ! ନହିଲେ ଆମାର ତୃପ୍ତି ହବେ ନା—ନା—ନା—ନା—
କଲସେର ଦିକେ ଅଗ୍ରସର ହ'ଲ । ଯକ୍ଷ କଲସେର ଦିକେ ଅଗ୍ରସର ହ'ଛେ—
ହଠାତ୍, କଲସ ଥିକେ ଦୈବବାଣୀର ମତୋ ରାଜପୁତ୍ର ଅଞ୍ଚାଭାବିକ
ସ୍ଵରେ ଘୋଷଣା କ'ରୁତେ ଲାଗଲ—

ରାଜପୁତ୍ର । ବନ୍ଦ ସଙ୍କ !
କଲ୍ୟାଣମନ୍ତ୍ର !

ସଙ୍କ । ଏକି ! କେ ?
ରାଜକଣ୍ଠ । ଦୈବବାଣୀ !
ରାଜପୁତ୍ର । ଆମି ତୋମାର ପ୍ରଭୁ—ଧନାଧିପତି କୁବେର !
ସଙ୍କ । ପ୍ରଭୁ !
ରାଜପୁତ୍ର । ହ୍ୟା ବନ୍ଦ, ତୋମାର ଶାପମୁକ୍ତି ଆସନ୍ତି !
ସଙ୍କ । (ନତଜାରୁ ହ'ୟେ କରଜୋଡ଼େ) ପ୍ରଭୁ ! ପ୍ରଭୁ !

ରାଜକଣ୍ଠ ଗଡ଼ ହ'ୟେ କଲମେର ସାମନେ ଅଣାମ କ'ଳ—ଏବଂ
ସଙ୍କକେ ଅଣାମ କ'ଳିତେ ଇଞ୍ଚିତ କ'ଳ ।
ସଙ୍କ ଅଣାମ କ'ଳ—

ସଙ୍କ । ଆଜ ଆମାର ଏକି ସୌଭାଗ୍ୟ ! କି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ
ଆପନାର ଏହି ଶୁଭାଗ୍ୟମନ ପ୍ରଭୁ ?
ରାଜପୁତ୍ର । ଦେବକାର୍ଯ୍ୟେ । ସ୍ଵର୍ଗେ ଭୌଷଣ ଅର୍ଥାଭାବ । ତୋମାର
ଶାପମୁକ୍ତି ଆସନ୍ତି ଦେଖେ ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ରେ ଆମି
ଏସେଛି—ଜାନ୍ତେ—ସଙ୍ଗେ ତୁମି ଦେବତାଦେର ଝଣ-ଦାନେ
ସମ୍ମତ କି ନା ।

କୁଳ-କଥା।

ସଙ୍କ । ପ୍ରତ୍ଯ ! ଦେବତାବା ଖଣ ଶୋଧେ ପ୍ରାୟଇ ପରାଞ୍ଜୁଥ । ତବେ,
ଦେବବାହେର ସଥନ ଆଦେଶ, ପ୍ରତ୍ଯ ସଥନ ସ୍ଵର୍ଗ ସମାଗତ...
ତଥନ ଦେବୋ !

ରାଜକୁଳ । କିନ୍ତୁ ଚକ୍ରବନ୍ଧି ସ୍ଵଦ ଚାଇ !

ସଙ୍କ । (ରାଜକୁଳକେ) ମେ ହବେ'ଥନ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ହଁ । ଓ କଳାଟି କେ ?

ସଙ୍କ । ଆମାର ଭାବୀ ବଧୁ ! ପ୍ରତ୍ଯ !

ରାଜପୁତ୍ର । ଦେଖି ରାଜମୋଟକ ! · ସଙ୍କ !

ସଙ୍କ । ପ୍ରତ୍ଯ !

ବାଜପୁତ୍ର । ଆଉ ଏଥାନେଇ ରାତ୍ରି ବାସ କ'ରିବୋ । ସଡ଼ୋ
ଆନ୍ତି ।

ସଙ୍କ । ପ୍ରତ୍ଯ ! ଦୟା କ'ରେ ଦର୍ଶନ ଦିନ, ସେବା କ'ରେ
ଧନ୍ତା ହଇ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ଓବେ ବଃସ ! ଅଭିଶପ୍ତ ତୁହି !
ମୁକ୍ତି ଅନ୍ତେ ଲଭିବି ଦର୍ଶନ ।

ପୁଣ୍ୟବତୀ ଭାବୀ ବଧୁ ତବ,
ତାରି ପୂଜା ପେତେ ଆଜି ମନ ଉଚାଟନ ।
ବାଜକୁଳ । "ଜ୍ଞାନହୀନା ଅବୋଧ ବାଲିକା,"

ରୂପ-କଥା

ନାହି ଜାନି ଭଜନ ପୂଜନ ।

ମୃତ୍ୟ-ଗୀତେ ପୂଜା କରି ଦେବତା କୁବେରେ !

ରାଜକନ୍ତାର

ମୃତ୍ୟ

ରାଜପୁତ୍ର । ତୃପ୍ତ ଆମି ପୂଜା ଲଭି' ଅଯି ସ୍ଵକଳ୍ୟାଣି !

ଭକ୍ତିଭରେ ସୁନିର୍ଜନେ ମନେ ମନେ ଡାକୋ ମହେଶେରେ,
ମମ ବରେ ଆଜି ରାତେ,
ହବେ ତବ ବ୍ରତ ଉଦ୍ବାପନ ।

କାଲି ପ୍ରାତେ ମନୋବାଙ୍ମା ପୂରିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ରାଜକନ୍ତା । (ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ)

କୋଥା ହେ ନହେ !
ମନେ ମନେ ସୁନିର୍ଜନେ
ଡାକିତେଛି ତୋମା—।
ଦୟା କ'ରେ ଦାଁ ଓ ବର
ମନୋଭର୍ତ୍ତ ବରେ ଯେନ
କାଲି ପ୍ରାତେ ଦିତେ ପାରି ମାଲା !

ଭାବାବିଷ୍ଟେର ମତୋ ଚୋଥ ବୁଝେ ଧ୍ୟାନହା ହ'ମେ ପଡ଼ଲୋ । ଯକ୍ଷ ଇନ୍ଦ୍ରିତେ
ସବାଇକେ ସରିମେ ଦିଯେ ନିଜେ ଥାର ଟେମେ ଦିଯେ ଚଲେ' ଗେଲା । କିନ୍ତୁ,

କ୍ରପ-କଥା

ଏକ ବ୍ୟାପାର ହ'ଲ, ରାପା ରାଜକୃତ୍ତାର ଚୋଥ ହୁଟୋ ଦେଖିବେ ବ'ଳେ
ଏକା ଏକା ପାଲିଯେ ଛିଲ । ସେ ଏଥିନ ଲୁକାନୋ ଜାଗଗୀ ଥେକେ
ଏକଟୁ ବେରିଯେ ମେଥାନେ ବ'ସେ ପଡ଼ିଲ ଓ ମୁଖ ଦୃଷ୍ଟିତେ ରାଜ-
କୃତ୍ତାର ନୟନ-ମୂର୍ଖ ପାନ କ'ରୁଣେ ଲାଗିଲ । ରାଜପୁତ୍ର
କଲମେର ଭେତର ଯେଇ ଉଠେ ଦାଡ଼ିଯେଛେ—ଅହନି ଏହି ଦୃଶ୍ୟ
ଦେଖେଇ ଆଧାର କଲମେର ଭେତର ବ'ସେ ପଡ଼ିଲ

ରାଜକୃତ୍ତା । ଆର କେନ ? ଏହିବାର—ଏହିବାର—

ରାଜପୁତ୍ର । ଓରେ ପାପୀଯମି ! ସାବଧାନ !

ସୁନିର୍ଜନେ ଏହି ତୋର ପୂଜା ?

ମନେ ହୟ ରକ୍ଷ କେହ—

ଆଶେ ପାଶେ ଲୁକାଯିତ ।

ହ୍ୟା, ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଯାଂ ଆମି

ଦେଖିତେଛି ତାହା !

ରାଜକୃତ୍ତା । ସତ୍ୟ ଯଦି ଥାକେ କେହ

ଅପରାଧ ଧ'ରୋ ନାକୋ ତାହା ।

କତୁକୁ ଶକ୍ତି ତାର !

ଦେଖା ଦାଓ ! ଦେଖା ଦାଓ—

ଦେବତା କୁବେର !

ରାଜପୁତ୍ର । କିବା ରୂପେ ଦେଖିବାରେ ଚାଓ ମୋରେ
ଅସି ଶୁକଳ୍ୟାଣି !

କିବା ରୂପେ ଦେଖା ଦିବ ତୋରେ ?

ରାଜକଣ୍ଠ । ଯକ୍ଷରୂପ ଭାଲୋବାସି—
ଦେଖିଯାଛି ତାହା ।

ରାଜପୁତ୍ରେ ସୁଣା କରି—
ଦେଖି ନାହିଁ କହୁ !

ସେଇରୂପେ ଦେଖିବାରେ ମନ !

ରାଜପୁତ୍ର । ତଥାନ୍ତ ! ତଥାନ୍ତ !

ରାଜପୁତ୍ର ବେରିଯେ ଏଲ । ରାଜକଣ୍ଠ
ଉଠେ ଦାଡ଼ାଳ ! ରାପା ଚଞ୍ଚଳ ହ'ଯେ
ଉଠିଲ—ରାଜପୁତ୍ରକେ ଆକ୍ରମଣ
କ'ରିତେ ଚାହିଁ କିନ୍ତୁ ସାହସେ କୁଳୋଧ
ନା, କି ଜାନି ଯଦି ଦେବତା
କୁବେରଇ ହନ

ରାଜକଣ୍ଠ । ଧନ୍ତ ଆମି ! ଧନ୍ତ ଆମି !

ସାର୍ଥକ ଜୀବନ !

(ଏକ ଭିକ୍ଷା—ଜୀବନେର ଏକ ଭିକ୍ଷା

ରୂପ-କଥା

ଆଜି ଆମି ମାଗି ତବ କାଛେ ।

ବନ୍ଦ-ସ୍ଵାମୀ ଆଶେ, ଦୟା କ'ରେ ନିଯେ ଚଲ

ଯେଥାଯ ମହେଶ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ଅସି ପୁଣ୍ୟବତ୍ତୀ ! ଅସି ସଙ୍କଷିପ୍ତା !

ସଙ୍କ ଲାଗି ଏତ ପ୍ରେମ ତୋର !

ଏସୋ ଏସୋ ଏସୋ ଭରା !

ଏହା ପଳାଯନୋତ୍ତମ ଦେଖେ ରୂପା

ଆର ଥାକତେ ପାରଲ ନା

ରୂପା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ଦୈତ୍ୟରାଜ !

ଡାକ୍ତେ ଡାକ୍ତେ ମେଥାନ ଥେକେ
ଛୁଟେ ବେରିରେ ଗେଲ

ରାଜକୃତା । ସର୍ବନାଶ !

ରାଜପୁତ୍ର । ଚଲ—ପାଲାଇ !

ରାଜକୃତା । କୋଥାଯ ପାଲାବ ? ଏଥୁନି ଓ ଗିଯେ ଦୈତ୍ୟରାଜକେ
ଥବର ଦେବେ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ତାହ'ଲେ ଉପାୟ ?

ରାଜକୃତା । ଆର ଉପାୟ ! ମଲବଳ ନିଯେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଏଲ
ବ'ଲେ ! ଏସେଇ—ଦେଖେଛ ? (ରାଜପୁତ୍ରକେ ପାଥାଗ-ମୂର୍ତ୍ତିର

କ୍ରପ-କଥା

କାହେ ଏନେ ପାଷାଣ-ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖାଲ) ପାଷାଣ କ'ରେ
ରେଖେଛେ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ଏବା କାରା ?

ରାଜକୃତ୍ତା । ସୁଗେ ସୁଗେ ଓର ହାତ ଥେକେ ଆମାଦେର ମତନ ଯାରା
ପାଲାତେ ଗେଛେ—ତାଦେଇ ଦୁ'ଜନ ! ବାହିରେ ନାକି ଏମନ
ହାଜାର ହାଜାର ଆହେ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ଛେଲେଟି ବାଣୀ ବାଜାତୋ ।

ରାଜକୃତ୍ତା । ତୋମାରି ମତନ ! ଏବାର ଓର ମତୋ ତୁମି ହବେ
ପାଷାଣ, ଆମି ହବ ପାଷାଣ ।

ବାଣୀଟା ରାଜପୁତ୍ର ନିଲ । ଫୁ' ଦିଲ ;
ବାଣୀଟା ବାଜଲ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୂର୍ତ୍ତି
ଆଲୋକିତ ହ'ଲ

ରାଜକୃତ୍ତା । ଏକି ! ପାଷାଣେ ଯେନ ପ୍ରାଣ ଦେଖଲାମ !

ନେପଥ୍ୟ—ଇଉ ମୌଡ଼ ଥାଉ

ମାନୁଷେର ଗନ୍ଧ ପାଉ

ରାଜପୁତ୍ର । ଓ କି !

ନେପଥ୍ୟ ସକାନୁଚର ରକ୍ଷଗଣେର ସାମରିକ ବାକ୍

କୃପ-କଥା

କ୍ରମଶः ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହ'ତେ ଲାଗଲ । ସୋନା
ଛୁଟେ ଏଳ—ନେପଥ୍ୟ

ଇଉ ମାଁ ଧୀଟ
ମାନୁଷେର ଗଜ ପାଁ

ସୋନା । ସର୍ବନାଶ ! ଏଥିଲେ ପାଲାଓ ନି ! ଓରା ଯେ ଆସଛେ !

ନେପଥ୍ୟ—ଇଉ ମାଁ ଧୀଟ

ରାଜକୃତା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ?

ନେପଥ୍ୟ—ମାନୁଷେର ଗଜ ପାଁ

ସୋନା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ଶିବପୂଜୋଯ ବ'ସେହେ । ଆସଛେଁ ଯତୋ
ରାଜ୍ୱମ.....

ରାଜକୃତା । ସୋନା ! ସହ ! ଏଥିଲେ ଉପାୟ ?

ସୋନା । ଉପାୟ ଆଛେ ! ଓଦେର ପ୍ରାଣ—ସେ ତୋ
ତୋମାର ହାତେ !

ରାଜକୃତା । ସେହି ତୋମରା ?

ସୋନା । ହଁଯା, ସେହି ତୋମରା !

ରାଜକୃତା ଛୁଟେ ଗିମେ ତୋମରାର

କ୍ରପ-କଥା

କୌଟାଟା ହାତେ ନିଲ ! ସକ୍ଷାନୁଚର
ରାଜସଗଣେର ଅବେଶ

ରଙ୍ଗଗଣ । ହାଉ ମଁଟୁ ଥାଉ ମାନୁଦେର ଗନ୍ଧ ପୌଟ

ଶ୍ରୀ କ'ରତେ କ'ରତେ ସକ୍ଷାନୁଚରଗଣ ରାଜକୃତ୍ଯା ଓ ରାଜପୁତ୍ରକେ
ଆକ୍ରମଣ କ'ରିଲ । ଯେଇ ତାରା ଏଦେର କାହେ ଯାଏ—ଅମ୍ବନି
ରାଜକୃତ୍ୟା ଭୋମରାଟାକେ ଟିପେ ଧରେ—ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏରା ଏକଟା
ଆର୍ତ୍ତନାଦ କ'ରେ ଦୂରେ ମରେ ଯାଏ । କ୍ରମେ ରାଜ-
କୃତ୍ୟା ଭୋମରାଟାକେ ମେରେ ଫେଲିଲ । ଏରା ଓ
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କ'ରେ ଘ'ରେ ଗେଲ
ରାଜକୃତ୍ୟା । ଚଳ—ପାଲାଇ—

ଦୁ'ଜନେ ପାଲାତେ ଗିଯେ ଦେଖେ ଛାର
ବନ୍ଧ

ରାଜପୁତ୍ର । ଏକି ! ଦୋର ବନ୍ଧ !

ନେପଥ୍ୟ ମହେନ୍ଦ୍ରକଠେ ଅଟ୍ଟହାନ୍ତ ।
ରାଜପୁତ୍ର ଓ ରାଜକୃତ୍ୟା ହତାଶ ହ'ରେ
ଏକଟା ବୈରୀତେ ବ'ଦେ ପଡ଼ିଲ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ ସବନିକା ପଡ଼ିଲ

ଦିତ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ

୪

ରାଜପୁତ୍ର ଓ ରାଜକଣ୍ଠା । ରାଜପୁତ୍ରର ହାତେ ବୀଶି
ରାଜକଣ୍ଠା । ରାଜପୁତ୍ର ! ଏହି ଆମାଦେର ବାସର !
ରାଜପୁତ୍ର । ରାଜକଣ୍ଠା ! ଏହି ଆମାର ବୀଶି !

ବୀଶିତେ ରାଜପୁତ୍ର
ଫୁଂ ଦିଲ ; ପାଷାଣ-
ଶୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋକିତ
ହ'ରେ ଉଠିଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । ଏକି !

ରାଜପୁତ୍ର ବୀଶିତେ ପୁନରାୟ ଫୁଂ ଦିଲ । ପାଷାଣ-
ଶୂର୍ଣ୍ଣ ପୁନରାୟ ଆଲୋକିତ ହ'ରେ ଉଠିଲ । ଏହା
ଦେଖିଲ ପାଷାଣ-ଶୂର୍ଣ୍ଣର ହାତ ମୁଖ—ତାଙ୍କେଇ
ଅଭିଜ୍ଞବି

ରାଜକଣ୍ଠା । (ରାଖାଲେର ମୁଖ ଦେଖିଯେ, ରାଜପୁତ୍ରକେ) ଏ ସେ
ତୁମି !

ରାଜ-କଥା

ରାଜପୁତ୍ର । (ରାଖାଲ ପ୍ରିୟାର ମୁଖ ଦେଖିଯେ) ତୁମି !

ରାଜକଣ୍ଠା । ଆମରା ! ଅଥଚ ଦୈତ୍ୟରାଜ ବ'ଲେଛେ, ହାଜାର
ବହର ପୂର୍ବେ ଏରା ଛିଲ ଏକ ରାଖାଲ ଆର ଏକ
ରାଖାଲୀ !

ରାଜପୁତ୍ର । ସେ ଜନ୍ମେ ଆମରା ତାଇ ଛିଲାମ ରାଜକଣ୍ଠା ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ତୋମାକେ ଧରେ' ଏନେଛେ । ଯୁଗେ ଯୁଗେ
ଆମି ତୋମାଯ ଉକ୍ତାର କ'ରୁତେ ଏସେଛି । କୋନ
ବାରଇ ତୋମାଯ ଉକ୍ତାର କ'ରୁତେ ପାରିନି । ଆଜଓ
ପାରଲାମ ନା । ପ୍ରତିବାରଇ ସେ ଆମାଦେର ପାଷାଣ କ'ରେ
ରାଖିବେ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । କିନ୍ତୁ କତକାଳ ! ଆର କତକାଳ ଆମରା
ଦୈତ୍ୟପୁରେ ଏମନି ବନ୍ଦୀ ହ'ଯେ ଥାକୁବୋ ! ମୁକ୍ତି କି ନେଇ !
ମୁକ୍ତି କି ନେଇ !

ରାଜପୁତ୍ର । ଏ ଜନ୍ମେ ଯଦି ନା ହ୍ୟ ପର-ଜନ୍ମେ ହବେ । ଆବାର
ତୁମି ଜନ୍ମ ନେବେ, ଆବାର ଆମି ଜନ୍ମ ନେବେ । ଏବାର ଯଦି
ମୁକ୍ତି ନା ହ୍ୟ, ଦେବାର ମୁକ୍ତି ହବେ ! ଓଗୋ ଆମାର ଜନ୍ମ
ଜୟାନ୍ତରେର ପ୍ରିୟା ! ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁର ମଧ୍ୟ ଦିଯେ ତୁମି ଆର
ଆମି-ସୁଗ୍ରୀହ ହ'ତେ ସୁଗ୍ରୀହରେ ଭେସେ ଚଲେଛି—ହୁଥେ, ହୁଥେ

ରୂପ-କଥା

ମିଳନେ ବିରହେ ! କତବାର ତୋମାୟ ହାରିଯେଛି . କତବାର
ତୋମାୟ ପେଯେଛି—ଏବାର ହାରାବୋ ଆବାର ପାବୋ !
ରାଜକୃତ୍ତା । ବାଜାଓ ବାଶି—ତବେ ବାଜାଓ ବାଶି । ସେ କଥ
ମୁହଁର୍ତ୍ତ ଆମରା ବେଁଚେ ଆଛି—ଏହି ଆମାଦେର ବାସର !

ରାଜପୁତ୍ର ବାଶି ବାଜାତେ ଲାଗଲ । ଏକ ଅପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟେର
ଅବତାରଣା ହ'ଲ । ପାଷାଣ-ସ୍ତର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋକିତ ହ'ରେ ଉଠିଲ । ଧେନ
ତାତେ ପ୍ରାଣ ଏଲ । ମୃତ ରଙ୍ଗରା ପୁନର୍ଜୀବିତ ହ'ଲ ।
ତାଦେର ପା ନାଚତେ ଲାଗଲ । ଜ୍ଞମେ ଦେହ ନାଚତେ
ଲାଗଲ—ତାରା ନାଚତେ ନାଚତେ
ଏକେବାରେ ସବ ଉଠେ ଦୀଢ଼ାଳ—

ରାଜକୃତ୍ତା । ଦେଖେ ? ଦେଖେ ! ବାଶିର ତାନେ ପାଷାଣେ
ଏସେହେ ପ୍ରାଣ ! ପ୍ରାଣହୀନ ଦେହେ ଏ'ଲ ପ୍ରାଣ ! .. .
ରାଜପୁତ୍ର । ମରଣେର ମାଝେ ଜୀବନେର ଅଭିଯାନ !
ରାଜକୃତ୍ତା । ଏ ଆମାଦେର ପ୍ରେମେର ବାଶି ।
ସେ ବାଶିତେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଗେଯେଛି
ଜୀବନେର ଗାନ ।
ସେଇ ବାଶି ଓଗୋ ସେଇ ବାଶି !

ରାଜ-କଥା

ଗାନ୍ଧ

ରାଜକଣ୍ଠା । ସେଇ ବାଣୀ ଶୁଣି ସେଇ ବାଣୀ,
 ସେ ବାଣୀ ବାଜିଲ ବୁଲାବନେ ।
 ପ୍ରେମେର ରାଧିକା ଛାଡ଼ି ଗୁହବାସ
 ସେ ବାଣୀତେ ମିଳେ ଶାମ ବିଧୁ ନନ୍ଦେ
 ସେ ବାଣୀତେ ତମୁ ପୂଜା-ଫୁଲ ହୟ,
 ସେ ବାଣୀ ଧାରିଯା ବାଜେ ହିଯାମୟ,
 ସେ ବାଣୀତେ କାନୁ ଧରାର ଧୁଲାୟ
 ଏନେଛିଲୋ ପ୍ରେମ ଜ୍ୟୋଛନ୍ତା ରାଶି
 ସେଇ ବାଣୀ ଶୁଣି ସେଇ ବାଣୀ ॥

ହଠାତ୍ ମେଘ-ଗର୍ଜନ—ବାଣୀ ଥାମଲ ! ଉତ୍ତତ ବର୍ଷା ହାତେ ନିରେ ଏଳ ରାପା—
 ତାର ପେଛନେ ଦୈତ୍ୟ ! ରାପା ଓ ଦୈତ୍ୟେର ମୁଖ କ୍ରକୁଟି କୁଟିଲ !
 ଭୌଷଣ ଭୟକ୍ଷର !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ମାର୍ଦ !—ମାର୍ଦ !—ମାର୍ଦ !—
 ରାପା । ମାର୍ଦ—! ମାର୍ଦ—! ମାର୍ଦ—!
 ରକ୍ଷଗଣ । ମା—ର୍ ! ମା—ର୍ ! ମା—ର୍ !
 ରାପା ଓ ରକ୍ଷଗଣ ରାଜପୁତ୍ର ଓ ରାଜକଣ୍ଠାକେ ଆକ୍ରମଣ
 କ'ରୁତେ ଅନ୍ଧ ତୁଳଳ । ଭୌଷଣ ଭୟକ୍ଷର
 ତାଦେର ସେଇ ମାରଣ-ଶୁର୍ଣ୍ଣ

କ୍ରପ-କଥା

ରାଜକଣ୍ଠ । (ରାଜପୁତ୍ରକେ)

କ'ରୋନାକୋ ଭୟ
ବାଜାଓ ବାଶୀ,
ତୁମି ବାଜାଓ ବାଶି—
ପ୍ରେମେର ବାଶରୀତେ
ଜୀବନେର ଗାନ ଗାଓ—

ରାଜପୁତ୍ର
ବାଶୀ ବାଜାତେ
ମୁକ କ'ଲ ଅପୂର୍ବ
ଦୃଶ୍ୟ ! ବାଶୀ ଶୁନତେ ଶୁନତେ
ଆକ୍ରମଣକାରୀଦେର ସ୍ଵେଚ୍ଛା ହିଂସା
ଜିଧାଂସା ଦୂର ହ'ଯେ ଗେଲ ।
ତାନେର ହାତେର ଅନ୍ତର
ମାଟିତେ ପଡ଼େ'
ଗେଲ

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଏକି ! ଏକି ! ଆମାର ହିଂସା ସ୍ଵେଚ୍ଛା ଚ'ଲେ ଯାଚେ !
କ୍ରୋଧ ଗ'ଲେ ଜଳ ହ'ଯେ ଯାଚେ... ଆମାର ଅଭିହିଂସା-ଶୂନ୍ୟ
—ଆର ଆମି ଖୁଜେ ପାଞ୍ଚିନା ! ଏକି ତବେ ଆମାର

କୃପ-କଥା

ମୃତ୍ୟ—ଏକି ତବେ ଆମାର ମୃତ୍ୟ ! ୯ ଦୀଣିଟା—ଏହି
ଦୀଣିଟା—

ଆସନ୍ନ ମୃତ୍ୟର କବଳ ଥେକେ ଦୈତ୍ୟ ଯେନ ନିଜେକେ ଛିନ୍ନିସେ
ନିଚିଲ—ଏକଟା ଚରମ ପ୍ରୟାସେ ଯେନ ଚିନିୟେ ନିଲ

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଆ—ଆ—ଆଃ—

ରାଜକୃତା । ଓ ଏଥନ ପାଲାବେ—ଓ ଏଥନ ପାଲାବେ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ତବୁ ଆମି ଥାକବୋ । ମୁକ୍ତି ସଥନ ପେଲାମ ନା—ଏହି
ପୃଥିବୀତେଇ ଥାକବୋ । ପୃଥିବୀର ବୁକେ ନିର୍ବାସିତ ଆମି—
ମାହୁଷେର ତ୍ରାସ ହ'ଯେ ଥାକବୋ । ଆବାର ତୋମାଦେର—
ଆବାର ତୋମାଦେର ସୁଧ, ଶାନ୍ତି, ପ୍ରେମ ଧରଂସ କ'ରବୋ ।

ରାଜକୃତା । ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା ! ବୃଥା ଆଶା ! ଏ ଆମାଦେର ଅନ୍ତ
ମିଳନ ! ଏ ଆମାଦେର ଅନ୍ତ ମିଳନ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଅନ୍ତ ମିଳନ ! ଆଜ୍ଞା ସେ ଆମି ଦେଖିବୋ ।

ରାଜପୁତ୍ର । ତୁଲ ପଥେ ଛିଲ ସାଙ୍ଗ୍ୟା—ତୁଲ ପଥେ ଛିଲ ଆସା !
ମିଳନେ ତାଇ ଛିଲ ଗରମିଳ । ତାଇ ତୁମି ଜିତେଛିଲେ ।

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଆବାର ଜିତ୍ବ, ଆବାର ଜିତ୍ବ !

ରାଜକୃତା । ସୁଗ ସୁଗାନ୍ତେର ସାଧନାୟ—ଜମ୍ବ ଜମ୍ବାନ୍ତରେର ପରିଚିଯେ

କ୍ଲାପ-କଥା

ଆଜ ଆମରା ମିଳେଛି—ତୋମାରି ପୁରୀତେ—ଆମାଦେଇଇ
ଏ ପାଷାଣ ତା'ର ସାଙ୍ଗୀ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ତୋମରା ତା ଜେନେଛ ! ଜେନେଛ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ଶୁଦ୍ଧ ଜାନିନି—ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପେଯେଛି ଆମାଦେଇ
ଜନ୍ମ ଅନ୍ଧାନ୍ତରେର ହାରିଯେ ସାଓଯା ବାଣୀ ।

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ହ୍ୟା, କିଞ୍ଚି... ଏ ବାଣୀ ଆବାର ଆମି.....
ବାଣୀ କାଡ଼ିତେ ଗେଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । ମୃତ୍ୟୁଝୟୀ ଦୈତ୍ୟଜୟୀ ଏ ବାଣୀ...

ଦୈତ୍ୟରାଜ ଆମାଦ
କ'ରେ ପାଲାଳ

ରାଜପୁତ୍ର । ଏ ଆମାଦେଇ ଅନ୍ତ ମିଳନ ! ଏ ଆମାଦେଇ
ଅନ୍ତ ମିଳନ ! ତବେ ନା ପାଷାଣେର ବାଣୀତେ ଶୁର ଉଠେଛେ
—ଜୀବନେର ଗାନ ବାଜୁଛେ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ବାଜାଓ ବାଣୀ, ଓଗୋ ବାଜାଓ ବାଣୀ, ଏ ପାଷାଣ-
ପୁରୀ ଆମରା ଭାଙ୍ଗବୋ । କୋଥାଯ ଆହ ହାଜାର ହାଜାର
ବନ୍ଦୀ ବନ୍ଦିନୀ—ହାଜାର ହାଜାର ପାଷାଣ-ପ୍ରତିମା ! ଜାଗୋ !
ଜାଗୋ !

ରାଜ-କଥା

ରାଜପୁତ୍ର
ବାଣୀ ବାଜାଳ,
ରାଜକଞ୍ଚା ନାଚଲ ।
ରକ୍ଷରା ଏ ଶୃତ୍ୟେ ଯୋଗ
ଦିଲ । କ୍ରୀତଦାସ କ୍ରୀତ-
ଦାସୀରା ଛୁଟେ ଏଲ । ତାରାଓ
ଏ ଆନନ୍ଦଶୃତ୍ୟେ ଯୋଗ ଦିଲ । ରାଜ-
ପୁତ୍ର ବାଣୀ ବାଜାତେ ବାଜାତେ ଚ'ଲ ।
ସବାଇ ତାର ପିଛେ ପିଛେ ଚ'ଲ । କେବଳ ଗେଲ
ନା ହସ୍ତ ! ତାର ମେଖାଦେଖି ଗେଲ ନା ଦସ୍ତ ! ଏବଂ ଅବଶେଷେ
ହସ୍ତ ! ବାଣୀର ଡାକ ପ୍ରତିରୋଧ କ'ରିବାର ଜୟ ହସ୍ତ
ଏକଟା ଶୁଣ୍ଡ ଅ'କଡ଼େ ଧରେ'ରଇଲ । କିନ୍ତୁ ତାର
ପା ଲାକାଚିଲ । ମେଟା ବର୍କ ହ'ଲ ନା ;
ଦସ୍ତ ଓ ହସ୍ତ ମେଖାନେ ଦୀଢ଼ାତେ
ଚାଇଜେଓ ଦୀଢ଼ାତେ ପାଚିଲ
ନା । ଏ ଘେନ ଜୋଯାରେ
ତାଦେର ଭାସିଯେ
ନିଯିରେ ଯେତେ
ଚାଇଛେ ।

କ୍ଲପ-କଥା

ହସ୍ତ ! ଯାକୁ ବାବା ! ଏହି ଥାମ୍ଟା ଥପ୍ କ'ବେ ଧ'ରିତେ
ପେବେଛିଲାମ ବ'ଲେ ଓଦେର ସଙ୍ଗେ ଭେସେ ଗେଲାମ ନା ! କିଷ୍ଟ
କି ବାଶିବେ ବାବା, କି ବାଶି ! ଶୁଣ୍ଛି ଆବ ପା ଦୁଟୋ
ଲାଫାଛେ ! ହସିବ ହ'ଯେ ଦୀଢ଼ାତେ ପାରଛି ନା !

ଦସ୍ତ ! ଏ—ଏ—ଏ—ଏ—ଏହି ! ଟେନେ ନିଚ୍ଛେ ବେ ହସ୍ତ,
ଟେନେ ନିଚ୍ଛେ—ଧବ—ଧବ—ଧର—ଧବ ଯା—ଯା—ଯା—ଯାକୁ
ବାବା ।

ହସ୍ତ ଓ ଦସ୍ତ ! ସାମାଲ ! ସାମାଲ !

ହସନ୍ତ ! ଗେଲ—ଗେଲ—ଗେଲ—ଗେଲ—ବା—ବା—ବା ବ୍ୟମ୍ ।

(ହାତ ଦିଯେ କାନ ଚେପେ ଧ'ବ୍ଳ) ତୋରା କି ବୋକା !
ଏହି ଦେଖ ଆମି କେମନ ଦୀଅିଯେ ଆଛି । ବାଶି ତ
ବାଶି, କାମାନ ବାଜିଲେଓ ଆବ ଆମାକେ ଟୋନ୍ତେ
ପାରଛେ ନା ।

ହସ୍ତ ! ତାଇତୋ ! ସୋଜା ବୁଦ୍ଧି—

କାନ ଚାକଲ

ଦସ୍ତ ! ଠିକ !

ହ' କାନ ଚାକଲ

କ୍ରପ-କଥା

ତିନଙ୍ଗନେଇ ହ'କାନ ଶକ୍ତ କ'ରେ ହାତ ଦିଯେ ଢକେ କଥାବାର୍ତ୍ତ କଇଛେ ।

ବଳା ବାହଲ୍ୟ କେଉ କାରୋ କଥା ଶୁଣ୍ଟେ ପାଞ୍ଚେ ନା । ଶୋନବାର

ଜଣ୍ଠ ମାରେ ମାରେ ଯେଇ କାନ ଛେଡ଼େ ଦିଜେ—ଅମନି

ବୀଶିର ସବ ଶୁଣେ—“ଓରେ ବାବା !” ବ'ଲେ

ଲାଫିଯେ ଉଠ୍ଛେ—ବୀଶିଓ ଦୂରେ ଯାଞ୍ଚେ !

ହସନ୍ତ । (ହସନ୍ତକେ) ମତଳବଟା କି ? ନା ଗିଯେ ଏଥାନେ ଥେକେ
ଗେଲେ ଯେ ?

ହସନ୍ତ । କି ବ'ଲଛିସ୍ ଶୁଣ୍ଟେ ପାଞ୍ଚି ନା ।

ଦସନ୍ତ । (ଆପନ ମନେ) କି ଯେନ ବଳାବଳି କ'ରୁଛେ ! ଭାଗ
ବାଟୋରାରା ହ'ଜେ ନା ତୋ ! (କାନ ଛେଡ଼େଇ ବୀଶି ଶୁଣେ
ଲାଫିଯେ ଉଠ୍ଲ) ଓରେ ବାବା !

ହସନ୍ତ । (ଆରୋ ଚେଂଚିଯେ ହସନ୍ତକେ) ଏଥାନେ ଥାକୁବାର
ମତ୍ଲବଟା କି ?

ହସନ୍ତ । ଶୁଣ୍ଟେ ପାଞ୍ଚି ନା, ଆରୋ ଜୋରେ ବଲ !

ହସନ୍ତ । ବ୍ୟାଟା କାଳା ନାକି !

ଦସନ୍ତ । (ଆପନ ମନେ) କି ଯେନ ଭାଗ ହ'ଜେ ! କାର ଚୋଥ ?
କେ ନିଜ୍ଜ ବାବା ? ନା—ନା ଚୋଥ କିନ୍ତୁ ଆମାର ! ନା :...`

କ୍ରପ-କଥା

(କାନ ଛେଡ଼େ ଦେଖିଲେ—ବାଣୀ ଶୋନା ଯାଚେ ନା)

ଯାକ୍ ବାଣୀଟା ଥେମେହେ !

ଦନ୍ତ—ହନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତକେ ଇସାରୀଆ ବୁଝିଯେ
ଦିଲ, ଏଥନ କାନ ଛାଡ଼ିତେ ପାରୋ । ତାରୀ
ଦେଖିଲ ଦନ୍ତ କାନ ଛେଡ଼େ ଓ ନାଚେ ନା

ହନ୍ତ । ବାଣୀ ତାହ'ଲେ ଥେମେହେ ?

କାନ ଛାଡ଼ିଲ ; ତାଦେର ଦେଖାଦେଖି
ହସନ୍ତଓ ଛାଡ଼ିଲ

ଦନ୍ତ । (ହନ୍ତକେ) ମତଳବଟା କି ? ନା ଗିଯେ ଏଥାନେ ଥାକବାର
ମତଳବଟା କି ?

ହନ୍ତ । ଯାବାର ମତଳବେହି ଥାକ୍ଲାମ । ତା ତୋଦେର ବ'ଲତେ
ପାରି । ଏତୋ ଆଛେ ଯେ ତା ତିନଙ୍ଗଜେ କେନ ତିନଙ୍ଗଜେ
ନିଲେଓ ଫୁରୋବେ ନା ।

ଦନ୍ତ । ଯଥେର ଧନ !!

ହନ୍ତ । ଚୁପ !

ହସନ୍ତ । କଥାଟା ଆମାର ମାଥାଯ ଏସେହିଲ ସବାର ଆଗେ—
ଥପେ ! ରାମ-ଭାଗଟା କିନ୍ତୁ ଆମାର ।

ଦନ୍ତ । ମୁକ୍ତାର ମାଲା ଆମାର ଏକଟା ଚାଇ-ଇ !—ମୁକ୍ତାର ଜନ୍ମ !

କୃପ-କଥା

ହସ୍ତ । ମୁକ୍ତାର ଜନ୍ମ ! ମୁକ୍ତା ତୋ ଆମାର !

ହସ୍ତ । ଭାଗ ନିଯେ ଆବାର ସେଇ ଗୋଲ !

ମୁକ୍ତାର ଅବେଶ

ମୁକ୍ତା । ଏଇ—ତୋମରା ଶୁଣେଛ ? ତୋମରା ଶୁଣେଛ ?

ତିନଙ୍ଗନ । କି ? କି ?...

ମୁକ୍ତା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ନାଚ୍ବେ ! ଦୈତ୍ୟରାଜ ନାଚ୍ବେ !

ତିନଙ୍ଗନ । ଦୈତ୍ୟରାଜ ନାଚ୍ବେ !!!

ମୁକ୍ତା । ହଁଯା, ହଁଯା—ରାଜପୁତ୍ର ରାଜକୃତ୍ବ ଗେଛେ—ଦୈତ୍ୟରାଜକେ
ଧ'ରତେ ଗେଛେ । ରାଜକୃତ୍ବ ଆମାଯ ଆସର ସାଜାତେ
ପାଠିଯେଛେ । ଆସର କର—ଆସର କର—

ତିନଙ୍ଗନ । ବଲେ କି—ଦୈତ୍ୟରାଜ ନାଚ୍ବେ !!!

ମୁକ୍ତା   ନାଚ୍ବେ ମେ ଯେ ନାଚ୍ବେ
                         ନାଚ୍ବେ ଲେ ପରେ ବୀଚ୍ବେ
                         ଆମରା ସାବୋ ନାଚିଯେ ତାରେ
                         ଲାଗ୍ବେ ନାଚନ ହାଡ଼େ ହାଡ଼େ
                         ଓକେ ନିଯେ ନାଚ୍ଛି ;
                         ତବେ ଆମରା ସାଜିଛି ।

କ୍ଲପ-କଥା

ଦନ୍ତ, ହନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ ।   ଆମରାଓ ତୋ ସାଙ୍ଗୀ,
                              ତୋମାର ସାଥେଇ ସାଙ୍ଗୀ ।

ହନ୍ତ ।   ମୁକ୍ତା ତୁମି କାର ?—

ଦନ୍ତ ।   ମୁକ୍ତା ତୁମି—କାର ?

ହସନ୍ତ ।   ମୁକ୍ତା ତୁମି କାର—?

ମୁକ୍ତା ।   ଆମାର ଆଛେ ଖୁଡ଼ୋ ମଶାଇ—
                              ଆମି ହ'ଜିଛ ତାର !

ଦନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ ।   (ହନ୍ତକେ) ଏହି ତବେ ମେ ହନ୍ତ-ଖୁଡ଼ୋ
                              —ମୁକ୍ତା ତୁମି କାର ?

ମୁକ୍ତା ।   ଆମାର ଆଛେ ଜ୍ୟୋତ୍ସନାଇ
                              ଆମି ହ'ଜିଛ ତାର !

ହନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ ।   (ଦନ୍ତକେ) ଏହି ତବେ ମେ ଦନ୍ତ-ଜ୍ୟାଠା
                              —ମୁକ୍ତା ତୁମି କାର ?

ମୁକ୍ତା ।   ଆମାର ଆଛେ ପିସେମଶାଇ—
                              ଆମି ହ'ଜିଛ ତା'ର !

ହନ୍ତ ଓ ଦନ୍ତ ।   (ହସନ୍ତକେ) ଏହି ତବେ ମେ ପିସେମଶାଇ
                              —ମୁକ୍ତା ତୁମି କାର ?

ରାପ-କଥା

ମୁଣ୍ଡା ।

ଏକ ଯେ କିଶୋର ରାଜାର କୁମାର
ସାଇରେ ଘୁମାୟ (ଦ୍ରଖ୍ସାୟରେ ହାୟ)
ଶୁଣି ମାଝେ ମୁଣ୍ଡା ବୁଝି
ତାରେଇ କେବଳ ଚାଯ ।
ପ୍ରେମେର ବେଣୁ ବାଜିବେ କବେ ?
ରାଜପୁନ୍ତୁ ର ଜାଗିବେ କବେ ?
ଶୁଣି ଡେଙେ ମୁଣ୍ଡା ତବେ
ରାଜକୁମାରେ ପାଯ ।

ଅନ୍ତର୍ମାନ

ହନ୍ତ, ଦନ୍ତ ଓ ହସନ୍ତ । ବାଜାଓ ତବେ ବାଜାଓ ବାଶି
ସବାଇ ନାଚୁକ ଫୁଟୁକ ହାସି—
ଆମରା ନାଚି ଧେଇ ଧାପଡ଼
ଦୈତ୍ୟ ନାଚୁକ ତାର ଓପର !

ତିନଙ୍ଗମେ ନାଚିତେ
ଶୁଲ୍କ କରିଲ ; ଦୈତ୍ୟ
ରାଜେର ଅବେଶ

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଶେଷେ ଆମାରି ପୁରୀତେ ଆମାରି ଏହି ଅପମାନ !
ତରେ ସକଳେ ଅଁଧକେ ଉଠିଲ

ଙ୍କପ-କଥା

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ତୋମରା ଆମାର ଏ ପୁରୀ ଛେଡେ ଚଲେ' ସାଓ—
ଚଲେ' ସାଓ—

ମକଳେ ଶ୍ଵକ ହ'ଯେ ଦୀପିଯେ ରହିଲ

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଦୟା କ'ରେ ଏଇଟୁକୁ ଦୟା ଆମାଯ କରୋ !

ରଙ୍ଗଗଣେର ଅଛାନ

ସବାଇ ଆଜ ମୁକ୍ତ ! ଆନନ୍ଦେର ଆଜ ମହାୟତ୍ତ ! ଅଥଚ
ଏହି ମହାୟତ୍ତେ—ଆମିହି—ଆମିହି କି ଶ୍ଵଦୁ ନିର୍ବାସିତ !
ଆର ସବାଇ ଆଜ ମୁକ୍ତ ! ଜରା-ମରଣଶୀଳ ମାନବ ! ତାରଇ
କାହେ ହ'ଲ ଆମାର ପରାଜ୍ୟ ! କି ଅସାଧାରଣ ଓଦେର
ପ୍ରେମ ! ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରେତେ ତା ଧ୍ୱଂସ ହ'ଲ ନା ! ଆମାର
ସୁଗାନ୍ତେର ଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟର୍ଥ କ'ରେ ଓରା ଜିତ୍ତିଲ—ପ୍ରେମେର ବନ୍ଧାୟ
ସବାଇକେ ଭାସିଯେ ନିଯେ ଚଲେ' ଗେଲ ! ଆମାର ଶାଶାନେ
ରହିଲାମ ଆମି ଏକା !

ମୋନା ଓ ରାଜକଣ୍ଠାର ପ୍ରବେଶ । ମୋନାକେ
ନିଯେ ରାଜକଣ୍ଠା ଅଦୃତ୍ତ ଦୀପିଯେ ଛିଲ ;
ମୋନାକେ ହାରେ ବ୍ରଥେ ଏଗିଯେ ଏଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । ନା, ଆମରାଓ ର'ସେଛି !

ରୂପ-କଥା

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଏହି ସେ ରାଜକଣ୍ଠା ! ତୋମାର ଆର କି ଛଲନା
—ଆମାର ଆର କି ଲାଞ୍ଛନା ବାକୀ ଆଛେ—ରାଜକଣ୍ଠା ?

ରାଜକଣ୍ଠା ହେସ ଉଠିଲ

ଦୈତ୍ୟରାଜ ; ସାବଧାନ ! ଆମାର ଧୈର୍ଯ୍ୟର ଏକଟା ସୀମା ଆଛେ
ରାଜକଣ୍ଠା । (ବିଜୟିନୀର ମତୋ ଦୃଷ୍ଟକଣ୍ଠେ) ତୋମାକେ
ଆମାଦେର ସଙ୍ଗେ ନାଚ୍ତେ ହବେ ।

ଦୈତ୍ୟରାଜ ଆର୍ତ୍ତନାନ କ'ରେ ରାଜ-
କଣ୍ଠାର ଦିକେ ମକାତରେ ଚାଇଲ

ରାଜକଣ୍ଠା । ଆମାର କିଛୁମାତ୍ର ଦୟା ହ'ଜେ ନା । ତୁମି ବ'ଲେଇ,
ତୁମି ବାଣୀ କେଡ଼େ ନେବେ । ସୁଗେ ସୁଗେ ଆବାର ତୁମି
ମାନୁଷେର ମନ ଭାଙ୍ଗବେ—ମାନୁଷେର ଜୀବନ—ମାନୁଷେର ସଂସାର
ମନ୍ତ୍ରଭୂମି କ'ରିବେ । ଏମନ ଏକଟି ଦୈତ୍ୟ—ଏମନ ଏକଟି
ଶୟତାନ ପୃଥିବୀର ବୁକେ ରେଖେ...ଆମରା ଆଜ ଯେତେ ପାରି ?
...ପାରି ନା ! ତୋମାକେ ଆମରା ବନ୍ଦୀ କ'ରିବୋ—ବନ୍ଦୀ
କ'ରେ ନିର୍ବିମନ ଦେବୋ—ତ୍ରି ସ୍ଵର୍ଗ !

‘ସ୍ଵର୍ଗ’ ଶୋନାମାତ୍ର ଦୈତ୍ୟ-
ରାଜେର ମୁଖ ଆନନ୍ଦୋଜିଲ

ରୂପ-କଥା

ହ'ମେ ଉଠିଲ । ତଥନ ଭାବିଲ
ଏ ଆର ଏକ ଛଳନା । ଆନନ୍ଦ
ନିତେ ଗେଲ—

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ମାନଦୀର ଆର ଏକ ନାମ—ଛଳନା । ଆମି ତା
ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଜେନେଛି ରାଜକଣ୍ଠା ! ଆର କେନ ?
ରାଜକଣ୍ଠା । ଛଳନା ! ତୋମାକେ ଦେଉ ଦେବ—ତାଓ ଛଳନା !
ଦେଖୁଛି ତୋମାକେ ନାଚାତେଇ ହ'ଲ । ସୋନା !

ସୋନା ଏଗିରେ
ଏଲ

ରାଜପୁତ୍ରକେ ଡେକେ ଆନୋ ! ଦୀନୀ ବାଜ୍‌ବେ, ଦୈତ୍ୟରାଜ
ନାଚ୍‌ବେ ।
ଦୈତ୍ୟରାଜ । ସୋନା ! ସୋନା ! (ଗିରେ ତାର ହାତ ଧ'ରିଲ)
ତୋକେଇ ଖୁଜିଛିଲାମ ।
ରାଜକଣ୍ଠା । ଓ ହାରାବାର ଯେଯେ ନଯ ଦୈତ୍ୟରାଜ !
ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଜୀବନେ ତୋକେ ସତ ବିଶ୍ୱାସ କ'ରେଛି ଏମନ ଆର
କାଉକେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ନି ।
ରାଜକଣ୍ଠା । ହଁଯା, ଏ କଥା ଆମିଓ ବିଶ୍ୱାସ କରି ।

ରୂପ-କଥା

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ପ୍ରଥମ ଯେଦିନ ତୋକେ ଦେଖି, ମନେ ହ'ଲ ଶାପଭାଙ୍ଗ
କୋନ୍ତା ଦେବୀ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ଆଜ ଆମାରଓ ତାଇ ମନେ ହ'ଛେ ।

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଆମାର ଅତୁଳ ଗ୍ରିଷ୍ମର୍ଯ୍ୟ, ଅନସ୍ତ ଜୀବନ,—ଅନସ୍ତ
ଯୌବନ ତୋକେ ଦିତେ ଚାଇଲାମ—କିନ୍ତୁ, ତବୁ ତୋର ମନ
ପେଲାମ ନା ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମାନୁଷେର ମେଯେ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ତୋକେ ସେଇ ଦିନଇ ପାଷାଣ କ'ର୍ତ୍ତାମ କିନ୍ତୁ
ପାରିଲାମ ନା !

ରାଜକଣ୍ଠା । ଏକଟା ମୋହ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । କ'ର୍ତ୍ତାମ କ୍ରୀତଦାସୀ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ସର୍ବଦା ଚୋଥେର ସାମନେ ରାଖୁତେ ହ'ଲେ ତା ଛାଡ଼ା
ଆର ଉପାୟ କି ?

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ମନେ କ'ର୍ତ୍ତାମ, ଏ ପୁରୀତେ ଆମାର ଏକମାତ୍ର
ହିତାକାଞ୍ଚିନୀ ଯଦି କେଉ ଥାକେ—ଗେ ତୁଇ ! ଜୀବନ ଦିଯେ
ତୋକେ ବିଶ୍ଵାସ କ'ରେଛିଲାମ ।

ରାଜକଣ୍ଠା । ଅର୍ଥ ଐ ମେଯେଇ କିନା ଗୋପନେ ଗୋପନେ
ଆମାକେ କ'ର୍ତ୍ତାମ ସାହାଯ୍ୟ ! ରାଜପୁତ୍ରକେ ଡେକେ

ରୂପ-କଥା।

ଏଣେ ବ'ଲି, “ରାଜପୁତ୍ର ରାଜକନ୍ତାକେ ନିଯେ
ପାଲାଓ !”

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଦୋନା ! ଏକି !

ରାଜକନ୍ତା । ସତିଇ ତୋ, ଏ କୀ ! ପ୍ରେମ ନୟ ତୋ !

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ପ୍ରେମ !

ରାଜକନ୍ତା । ବୁଝିତେ ପାରଛି ନା ।...ଆମାଯ ତାଡ଼ାୟ କେନ ?

ରାତଦିନ ବ'ସେ ଚୁପି ଚୁପି ମାଳା ଗାଥେ । କାର ଜନ୍ମ ଗାଥେ ?

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଭାବବାର କଥା !—

ରାଜକନ୍ତା । ଭାବବାର କଥା ।...

ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଆମାକେ ଭାଲବାସେ ! ତବେ ମୁଖେ ବଲେ ନା
କେନ ?—କ୍ରୀତଦାସୀ ! ସାହସ ନେଇ !—କିନ୍ତୁ ଯଥନ
କ୍ରୀତଦାସୀ ଛିଲ ନା—ଯଥନ ଆମାର ଅତୁଳ ଐଶ୍ୱର୍ୟ—ଅନନ୍ତ
ପ୍ରତାପ, ଓକେ ନିବେଦନ କ'ରେଛିଲାମ—ତଥନ କେନ—
(ଚିନ୍ତା) ଓ, ବୋଧ ହୟ ଐଶ୍ୱର୍ୟର କାଙ୍ଗଳ ଛିଲ
ନା !...ତବେ କି ଆମାର ସୁଗ୍ରୀଷରେର ବ୍ୟଥା, ସୁଗ୍ରୀ
ସୁଗ୍ରୀଷରେର ହାହକାରେଇ ଓର ମନ ଗ'ଲି ।...ନା, ନା ! ତା
କି କ'ରେ ହୟ !

ରାଜ୍ଞି—କ୍ରୀତଦାସ କ୍ରୀତଦାସୀ—ମୃତ୍ତିବ୍ରାତା ଓ ରାଜପୁତ୍ରର

ରାଜ-କଥା

ଅବେଶ । ସକଳେ ଏସେ ପେଛନେ ଦ୍ଵାଡ଼ାଳ, ରାଜପୁତ୍ର
ଚୁପି ଚୁପି କଲନେ ଚୁକ୍ଳ

କିନ୍ତୁ ମାଲାଟା ତବେ କାର ଜଣେ ଗାଥେ ?

ରାଜକଣ୍ଠା । ସେଟା ଓକେ ଖୋଲାଖୁଲି ଜିଜ୍ଞେସ କ'ରିଲେଇ ହୟ !

କ୍ରୀତଦାସୀ—ଆଦେଶ କରା ଯେତେ ପାରେ—“ଯାର ଜନ୍ମ
ମାଲା ଗାଥେ—ଲଜ୍ଜା ନା କ'ରେ—ସବାର ସାମନେ—ତାର
ଗଲାଯ ମାଲା ଦାଓ !”

ଦୈତ୍ୟରାଜ । କ୍ରୀତଦାସୀ ଯାର ଜନ୍ମ ମାଲା ଗେଥେଛ ତାର ଗଲାଯ
ମାଲା ଦାଓ—

ମୋନା ଏଗିଯେ ଏସେ ଦୈତ୍ୟରାଜେର ସାମନେ ଦ୍ଵାଡ଼ାଳ
ଦୈତ୍ୟରାଜ । ଏକି ! ଏକି...ସତ୍ୟ ?

ରାଜପୁତ୍ର । (କଲେର ଡେତର ଥେକେ) ବ୍ୟସ ସକ୍ଷ !

ରାଜକଣ୍ଠା । ଦୈବବାଣୀ !

ରାଜପୁତ୍ର । ବ୍ୟସ ସକ୍ଷ, ମାନୁଷେର ତ୍ରୀ ମେଯେର ସାମନେ ତୋମାର
ଉଚ୍ଚ ଶିର ନତ କରୋ । ତୋମାର ତ୍ରିଶର୍ଯ୍ୟ ଓକେ ଜୟ
କ'ରିତେ ପାରେ ନି, ଓକେ ଜୟ କ'ରେଛେ ତୋମାର ହୁଃଥ !

ସକ୍ଷ ଶିର ନତ କ'ରି—ମୋନା ମାଲା ଦିଲ

ଶର୍ଵଦବନି

ରାଜପୁତ୍ର । ବ୍ୟସ ସକ୍ଷ, ତୋମାର ଶାପମୁକ୍ତି ହ'ଲ—ଏହିବାର
ସ୍ଵର୍ଗେ—

କ୍ଲାପ-କଥା

ରାଜକୃତ୍ତା । ସଙ୍କେର ନିର୍ବିଦ୍ଧନ ! ଭଗବାନ କୁବେର ଦୟା କ'ରେ
ଦର୍ଶନ ଦାନ କରନ ! ଆମରା ଧନ୍ୟ ହଇ ।
ରାଜପୁତ୍ର ! ତଥାତ୍ !

ରାଜପୁତ୍ରର ଆୟାଶକାଶ

ଦୈତରାଜ ! ଏକି ! ରାଜପୁତ୍ର !

ସକଳେ ହୋ ହୋ କ'ରେ ହେମେ ଉଠିଲ

ଗାନ୍ଧି

ମୋନା ରାପା ଓ ମୁଢା । ରାଜପୁତ୍ର ପେଲୋ ଶେଷେ
ରାଜକୃତ୍ତା ତାର ।

ରାଜପୁତ୍ର, ରାଜକୃତ୍ତା, ମୋନା, ରାପା ଓ ମୁଢା ।
ମୁଡି ପେଯେ ସଙ୍କ ରାଜାର
ଶ୍ରଗେ ଅଭିସାର ।

ସକଳେ । ମୋଦେର କଥା ଫୁରୋଲେ ।
ନଟେ ଗାଛଟ ମୁଡୋଲେ ।

ଅଭିରିକ୍ଷା

